

HE 166/2025 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi jätelakia.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuuta tietyistä kuntien toteuttamista toimista roskaantumisen ehkäisemiseksi ja siivoamiseksi. Esityksen mukaan tuottajien kunnille maksamat korvaukset perustuisivat pääsääntöisesti kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen. Myös korvausmenettelyyn ehdotetaan muutoksia. Lisäksi ehdotetaan, että tuottajan kustannusvastuuta laajennettaisiin nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen ehkäisemiseen ja siivoamiseen. Muutokset johtuisivat kansallisista tarpeista.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.2 Valmistelu	4
2 Nykytila ja sen arviointi	5
2.1 Eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuu	5
2.2 Kustannusten korvaaminen kunnille	6
2.3 Kuntien jätehuolto- ja siivoustoimien kustannukset ja tuottajien maksamat korvaukset	7
2.4 Tuottajan kustannusvastuun seurantaryhmä	9
2.5 Sääntelyn toteuttamiskustannukset	10
2.6 Kertakäyttöisten muovituotteiden ja nikotiinipussien aiheuttama roskaantuminen	11
3 Tavoitteet	13
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	14
4.1 Keskeiset ehdotukset	14
4.2 Pääasialliset vaikutukset	15
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	15
4.2.1.1 Vaikutukset yrityksiin	15
4.2.1.2 Vaikutukset kuntiin	16
4.2.1.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan	17
4.2.1.4 Vaikutukset kotitalouksiin	17
4.2.2 Ympäristövaikutukset	17
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	18
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	18
5.2 Ruotsin toteuttamat keinot	19
5.2.1 Tuottajan kustannusvastuu roskaantumisen siivoamisesta	19
5.2.2 Tuottajayhteisön velvollisuus järjestää jätteen keräystä	19
5.2.3 Tuottajan tiedotusvelvollisuus	20
6 Lausuntopalaute	20
6.1 Yleistä	20
6.2 Nikotiinipussien lisääminen tuottajan kustannusvastuun piiriin	21
6.3 Kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen perustuva korvaus	22
6.4 Korvauksen jakaminen tuoteryhmien ja tuottajien kesken	23
6.5 Korvausmenettely	24
6.6 Tiedotus ja neuvonta roskaantumisen ehkäisemiseksi	26
6.7 Voimaantulo	27
7 Säännöskohtaiset perustelut	28
8 Lakia alemman asteinen sääntely	33
8.1 Valtioneuvoston asetus eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille maksamista korvauksista	33
8.2 Valtioneuvoston asetus eräistä muovituotteista	33
9 Voimaantulo	34
10 Toimeenpano ja seuranta	34
11 Suhde muihin esityksiin ja talousarvioesitykseen	34

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	34
12.1 Ympäristöperusoikeus	34
12.2 Elinkeinovapaus.....	35
12.3 Asetuksenantovaltuudet.....	36
12.4 Ahvenanmaan toimivalta	36
LAKIEHDOTUS.....	37
Laki jätelain muuttamisesta	37
LIITE	41
LIITTEET.....	42
RINNAKKAISTEKSTI	42
Laki jätelain muuttamisesta	42
ASETUSLUONNOS.....	51
Valtioneuvoston asetus eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille vuosilta 2026–2028 maksamista korvauksista	51

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Esitys liittyy tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/904, jäljempänä *SUP-direktiivi*, 8 artiklan mukaiseen laajennettuun tuottajavastuuseen. SUP-direktiivin 8 artiklassa säädetään jäsenvaltioiden velvollisuudesta varmistaa, että kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajat huolehtivat kustannuksista, jotka aiheutuvat tuotteiden keräämisestä julkisiin keräysjärjestelmiin jätteenä, tuotteista aiheutuvan roskaantumisen puhdistamisesta sekä direktiivin 10 artiklassa tarkoitetuista roskaantumisen ehkäisemiseksi tarvittavista kuluttajille suunnatuista valistustoimista.

SUP-direktiivin 8 artikla on täytäntöönpantu jätelain muuttamisesta annetulla lailla (1096/2022) ja jätelain (646/2011) nojalla annetuilla valtioneuvoston asetuksilla. Edellä kuvattua kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuuta on täydennetty valtioneuvoston asetuksella eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille maksamista korvauksista (1320/2022). Kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuuta on sovellettu kansallisesti tuotteen mukaan joko 1.1.2023 tai 1.1.2025 alkaen.

Esityksen valmistelu on käynnistynyt ympäristöministeriön aloitteesta, koska sääntelyn toimeenpano on osoittautunut työlääksi tuottajan kustannusvastuuta valvovalle Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (jäljempänä *Pirkanmaan ELY-keskus*) ja kunnille. Lisäksi nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen on havaittu lisääntyneen.

1.2 Valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu ympäristöministeriössä virkatyönä. Esityksen valmisteluasiakirjat ovat saatavilla osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnuksella [YM012:00/2025](#). Valmistelun alussa ympäristöministeriö keskusteli sääntelyn kannalta keskeisten sidosryhmien kanssa esityksessä ehdotettujen muutosten tarpeellisuudesta ja toteuttamisvaihtoehdoista. Kansainvälisen tupakkapuitesopimuksen toimeenpano-ohjeen (Valtiosopimukset 27/2005) noudattamiseksi tupakkatuotteiden, tupakansuodattimien ja nikotiinipussien tuottajien edustajien kanssa ei käyty keskustelua. Kansainvälisen tupakkapuitesopimuksen toimeenpano-ohjeen mukaan tupakkateollisuuden intressien ja kansanterveyspolitiikan tavoitteiden välillä on perustavanlaatuinen ja sovittamaton ristiriita, mistä syystä kaiken toiminnan ja kanssakäymisen teollisuuden kanssa tulee olla rajoitettua, vastuunalaista ja läpinäkyvää.

Ympäristöministeriö järjesti 22.4.2025 kaikille avoimen keskustelutilaisuuden. Valmistelusta tiedotettiin myös jätealan ja kiertotalouden yhteistyöryhmälle ja siitä keskusteltiin eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajien kustannusvastuun seurantarivissä. Esitysluonnos oli lausunnoilla lausuntopalvelussa 6.5.–30.5.2025. Lyhyttä lausuntoaika pidettiin perusteltuna esityksen suppean sisällön vuoksi ja koska esityksen arvioitiin kiinnostavan vain pientä joukkoa toimijoita. Esityksessä ehdotettavista muutoksista oli myös keskusteltu keskeisten sidosryhmien kanssa ennen lausuntokierrosta, ja keskusteluissa sidosryhmät tukivat laajasti esityksessä ehdotettavaa tuottajien kunnille maksaman korvauksen perustamista kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen. Esityksestä käytiin kuntalain (410/2015) 11 §:n mukainen neuvottelu ja neuvottelukunta käsiteli esityksen 12.8.2025.

Hallituksen esitysluonnos ilmoitettiin kesäkuussa 2025 Euroopan komissiolle teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä annetun direktiivin (EU) 2015/1535¹ mukaisesti. Velvoite koskee myös säännöksiä, joilla pannaan täytäntöön EU-säädösten artikloita, jotka jättävät jäsenvaltioille kansallista liikkumavaraa.

Ilmoituksen jälkeen alkaa kolmen kuukauden odotusaika, jota ennen ehdotusta ei voida hyväksyä. Ehdotuksen hyväksymistä on lykättävä edelleen kolmella kuukaudella, jos komissio tai toinen jäsenvaltio esittää kolmen kuukauden odotusajan kuluessa yksityiskohtaisen lausunnon, jonka mukaan suunniteltu toimenpide sisältää seikkoja, jotka voivat luoda kaupan esteitä sisämarkkinoilla. Jäsenvaltioiden on toimitettava teknistä määräystä koskeva ehdotus uudelleen komissiolle, jos ehdotukseen tehdään sellaisia huomattavia muutoksia, jotka muuttavat sen soveltamisalaa, lyhentävät alun perin suunniteltua soveltamisaikataulua, lisäävät eritelmiä tai vaatimuksia taikka tiukentavat niitä.

Esitysluonnos oli direktiivin (EU) 2015/1535 mukaisessa ennakkonotifioinnissa 27.6.–30.9.2025. Ennakkonotifioinnissa ei saatu lausuntoja Euroopan komissiolta eikä EU:n jäsenvaltioilta, eikä esitystä ollut tarpeen muuttaa notifiointin johdosta.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuu

Jätelain 48 a–g §:ssä säädetään eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuusta tietyistä kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista. Eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuu tarkoittaa, että tuottajan on vastattava kustannuksista, joita kunnille koituu tuotteista aiheutuvan roskaantumisen ennalta ehkäisemiseksi ja siivoamiseksi toteutetuista toimista. Tuottajan kustannusvastuu koskee kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvia syömävalmiin ruuan elintarvikepakkauksia ja joustavasta materiaalista valmistettuja pakkauksia ja kääreitä, tilavuudeltaan enintään kolmen litran juomapakkauksia, juomamukeja, kevyitä muovisia kantokasseja, henkilökohtaiseen hygieniaan ja kuluttajakäyttöön tarkoitettuja kosteuspyyhkeitä, kuluttajakäyttöön tarkoitettuja ilmapalloja sekä suodattimellisia tupakkatuotteita ja tupakansuodattimia. Pakkauksia lukuun ottamatta, tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvien kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajaksi katsotaan jätelain 48 §:n mukaan tuotteen valmistaja tai maahantuojaa. Pakkausten tuottajana pidetään tuotteen pakkaajaa tai pakatun tuotteen maahantuojaa. Pakkausten, joita käytetään elintarvikkeiden ja muiden tuotteiden pakkaamiseen myyntipaikalla suoraan kuluttajille sekä pakkausten, joita käytetään käsittelemättömien maatalous- ja puutarhatuotteiden pakkaamiseen, tuottajana pidetään kuitenkin niiden valmistajaa tai maahantuojaa.

Jätelain 48 b §:ssä säädetään kustannuksista, joista tuottajan on vastattava. Tuottajan kustannusvastuun laajuus vaihtelee tuotteen mukaan. Kaikkien edellä mainittujen kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajien on vastattava kustannuksista, jotka koituvat kunnalle tuotteista aiheutuvan roskaantumisen siivoamisesta ja siivottujen roskien kuljetuksesta ja käsittelystä. Syömävalmiin ruuan elintarvikepakkausten ja joustavasta materiaalista

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/1535 teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä

valmistettujen pakkausten ja kääreiden, juomapakkausten, juomamukien, kevyiden muovisten kantokassien sekä suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan on myös vastattava kustannuksista, jotka koituvat kunnalle tuotteista aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetystä jätteen keräyksestä ja kerätyn jätteen kuljetuksesta ja käsittelystä. Suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan on lisäksi vastattava kustannuksista, jotka kunnalle aiheutuvat tupakkajätteelle tarkoitetuista keräysastioista sekä roskien keräys- ja siivoustoimiin sekä roskaantumisen ehkäisemiseen liittyvästä tiedotuksesta ja neuvonnasta.

Jätelain 48 c §:n mukaan tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvat alueet, jotka kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta säädetyn lain (669/1978) nojalla kuuluvat kunnan puhtaanapitovastuulle, alueet, joilla kunta on jätelain 74 §:n 1 momentin 1, 2 ja 5 kohdassa tarkoitettu toiminnon pitäjä tai alueen haltija ja siten siivousvastuussa näillä alueilla sekä alueet, joilla kunnalla on jätelain 76 §:n tarkoittamana alueen pitäjänä tai haltijana velvollisuus järjestää riittävä jätteen keräys ja muut jätehuollon palvelut. Tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvia alueita ovat esimerkiksi asemakaava-alueella olevat kadut, torit, katuaukiot, puistot, istutukset ja muut näihin verrattavat yleiset alueet. Myös kunnan retkeily- ja luonnonsuojelualueet, puistot, saaret ja uimarannat kuuluvat tuottajan kustannusvastuun piiriin. Maantie, yksityinen tie, rata ja satama kuuluvat tuottajan kustannusvastuun piiriin, jos kunta on toiminnon pitäjä tai alueen haltija. SUP-direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä näiden alueiden katsottiin olevan merkityksellisiä tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvien kertakäyttöisten muovituotteiden aiheuttaman roskaantumisen kannalta.

Jätelain 48 g §:ssä säädetään kunnan velvollisuudesta järjestää tupakkatuotteista ja tupakansuodattimista aiheutuvan jätteen keräys tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvilla alueilla. Kunta on myös velvollinen järjestämään neuvontaa ja tiedotusta kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvista tupakkatuotteista ja tupakansuodattimista aiheutuvan jätteen keräyksestä sekä mainittujen tuotteiden aiheuttaman roskaantumisen haitallisista vaikutuksista ja ehkäisemisestä.

2.2 Kustannusten korvaaminen kunnille

Jätelain 48 e §:n mukaan ollakseen oikeutettu tuottajien maksamiin korvauksiin kunta on vuosittain ilmoitettava tuottajavastuun valvontaviranomaisena toimivalle Pirkanmaan ELY-keskukselle jätehuolto- ja siivouskustannuksensa edelliseltä vuodelta. Pirkanmaan ELY-keskus tekee kunnalle maksettavista korvauksista päätöksen, jossa eritellään kunkin tuottajayhteisön ja tuottajan korvaukset tuoteryhmittäin sekä kullekin kunnalle maksettavan korvauksen kokonaismäärä. Päätökseen voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Tuottajien on maksettava korvaukset päätöksen mukaisesti Pirkanmaan ELY-keskukselle, joka tilittää ne edelleen kunnille. Tuottajat ovat myös velvollisia korvaamaan viranomaisille korvausten perimisestä ja niiden tilittämisestä aiheutuvat kustannukset.

Päätöksen tekemiseen tarvittavista tuottajien maksamien korvausten määräytymisperusteista säädetään jätelain 48 d §:ssä. Korvaukset perustuvat tuottajien osuuteen kuntien kustannuksista kustannusvastuun piiriin kuuluvilla alueilla toteutetuista jätehuolto- ja siivoustoimista sekä neuvonta- ja tiedotustoimista, jotka on katsottava tarpeellisiksi roskaantumisen ennalta ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Kunkin kustannusvastuun piiriin kuuluvan tuoteryhmän osuus kunnan kustannuksista lasketaan tuotteista aiheutuvan kustannusvastuun piiriin kuuluvilta alueilta kerätyn ja siivotun jätteen ja roskan painon, kappalemäärän, tilavuuden tai näiden yhdistelmän tai muun tarkoituksenmukaisen tekijän perusteella.

Jätelain 48 f §:n mukaan tuottajien on tehtävä selvitys kunnan kustannusvastuun piiriin kuuluvilta alueilta keräämien jätteiden ja siivoamien roskien koostumuksesta vähintään kolmen vuoden välein. Kunnat ovat velvollisia toimittamaan tuottajille selvityksessä tarvittavat tiedot ja muutoinkin tarvittavin toimin avustamaan selvityksen toteuttamisessa. Kunkin tuottajan tai tuottajayhteisön osuus kuntien kustannuksista määräytyy tuottajan tai tuottajayhteisön Suomen markkinoille saattamien tuotteiden ja etäkaupalla suoraan käyttäjille myymien tuotteiden markkinaosuuden perusteella. Tuottajan kustannusvastuu kattaa myös tuottajan markkinaosuuteen nähden kohtuulliseksi katsottavan osuuden muista vastaavista tuotteista riippumatta tuotteiden markkinoille saattamisen ajankohdasta. Valtioneuvoston asetuksessa eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille maksamista korvauksista säädetään tarkemmin tuoteryhmäkohtaisista osuuksista kuntien keräys- ja siivoukustannuksista perustuen koostumus selvitykseen, jonka kustannusvastuun piiriin kuuluvat tuottajat ja kunnat toteuttivat yhteistyössä vuonna 2022².

2.3 Kuntien jätehuolto- ja siivoustoimien kustannukset ja tuottajien maksamat korvaukset

SUP-direktiivin täytäntöönpanemiseksi annetussa laissa jätelain muuttamiseksi säädetään siirtymäajasta, jonka aikana tuottajien kunnille maksamat korvaukset määräytyvät kiinteän kustannusperusteen mukaan. Siirtymäsäännöksen mukaan vuosina 2023–2025 kunnan kustannukset tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvilla alueilla tehdyistä jätteen keräys- ja siivoustoimista ovat 4,79 euroa asukkaalta kunakin vuonna. Siirtymäaika ei koske tupakkatuotteista ja tupakansuodattimista aiheutuvalle jätteelle tarkoitettuja keräysastioista eikä tiedotuksesta ja neuvonnasta aiheutuvia kustannuksia. Niiden osalta tuottajan kustannusvastuu on perustunut vuodesta 2023 alkaen kuntien ilmoittamiin toteutuneisiin kustannuksiin.

Eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille maksamista korvauksista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n mukaan kunnan asukaskohtaisesta kustannuksesta 3,09 euroa on roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetyn jätteen keräyksen ja kerätyn jätteen kuljetuksen ja käsittelyn kustannuksia ja 1,70 euroa roskaantumisen siivoamisen ja siivottujen roskien kuljetuksen ja käsittelyn kustannuksia. Tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvien kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajien osuus edellä mainituista kustannuksista lasketaan koostumus selvityksen perusteella määritettyjen tuoteryhmäkohtaisten osuuksien mukaisesti. Loput kustannuksista jää kuntien maksettavaksi. Vuoden 2026 kustannuksista alkaen tuottajan kustannusvastuun on tarkoitus perustua kokonaan kuntien ilmoittamiin kustannuksiin.

Siirtymäajan asukaskohtaiset kustannukset on sovittu keskeisten kustannusvastuun piiriin kuuluvien tuottajien ja Suomen Kuntaliiton välillä perustuen Kuntaliiton vuonna 2020 teettämään selvitykseen. Kuntaliiton selvityksessä tehtiin kunnille kysely niiden vastuulle kuuluvien jätehuolto- ja siivoustoimien kokonaiskustannuksista tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvilla alueilla. Kyselyllä selvitettiin kuntien puhtaanapidon kokonaiskustannuksia sekä erikseen jätteiden jäteastiakeräyksen ja maasta siivottavien roskien aiheuttamia kustannuksia. Kuntien asukasluvut ja kokoluokat huomioon ottaen puhtaanapidon kokonaiskustannukset olivat selvityksen perusteella noin 7,7 euroa/asukas ja jätehuollon ja roskaantumisen siivoamisen kustannukset noin 7,2 euroa/asukas. Kyselyn tuloksiin liittyvän epävarmuuden vuoksi tuottajat ja Kuntaliitto sopivat, että siirtymäajan tuottajan kustannusvastuun määrittämisessä otettaisiin lähtöluvaksi kaksi kolmasosaa selvityksen

² Kaartinen Tommi, Mäkelä Juho ja Skog Jade (2023): Yleisiltä alueilta roska-astioihin kerättävien ja maasta siivottavien roskien koostumustutkimukset 2022. <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2023/2226-yleisilta-alueilta-roska-astioihin-kerattavien-ja-maasta-siivottavien-roskien>

mukaisesta asukasluku- ja kuntakokoluokkaperusteisesta jätehuolto- ja siivouskustannuksesta. Kuntaliiton selvityksestä ja siirtymäajan asukaskohtaisen kustannuksen määrittämisestä on kerrottu tarkemmin SUP-direktiivin täytäntöönpanemiseksi annetussa hallituksen esityksessä laiksi jätelain muuttamisesta (HE 141/2022 vp)³.

Vuoden 2023 kustannusten korvauksia koskevassa päätöksessä⁴ Pirkanmaan ELY-keskus osoitti viidelle tuottajayhteisölle yhteensä 6,3 miljoonan euron korvausvelvollisuuden. Korvaukset jätteen keräyksestä olivat yhteensä 4,3 miljoonaa euroa ja roskien siivouksesta 1,9 miljoonaa euroa. Korvaukset tupakkajätteen keräysastioista olivat yhteensä noin 52 200 euroa ja korvaukset tiedotuksesta ja neuvonnasta noin 4 800 euroa. Kuntien saamat korvaukset vaihtelivat noin 1 720 eurosta noin 1,2 miljoonaan euroon. Keräys- ja siivouskustannusten korvaus oli yhteensä noin 1,82 euroa per asukas.

Huolimatta siirtymäajan asukaskohtaisesta kustannuksesta Pirkanmaan ELY-keskus edellytti vuosina 2024 ja 2025 kuntia ilmoittamaan kaikki jätehuolto- ja siivouskustannuksensa edelliseltä vuodelta, jotta ne voisivat saada tuottajien maksamia korvauksia. Vuonna 2024 määräaikaan mennessä 94 kuntaa (32 prosenttia Manner-Suomen kunnista) ilmoitti Pirkanmaan ELY-keskukselle jätehuolto- ja siivouskustannuksensa. Yksi kunta ilmoitti kustannuksensa määräajan jälkeen. Kustannukset määräaikaan mennessä ilmoittaneissa kunnissa asui vuoden 2023 lopussa yhteensä noin 3,4 miljoonaa asukasta, joka vastaa noin 61 prosenttia Manner-Suomen väkiluvusta vuonna 2023. Asukasluvultaan suuremmista kunnista isompi osuus ilmoitti kustannuksensa kuin asukasluvultaan pienemmistä kunnista.

Kuntien ilmoittamien kustannusten perusteella jätteen keräyskustannukset olivat vuonna 2023 keskimäärin noin 2,41 euroa/asukas ja roskien siivouskustannukset keskimäärin noin 1,69 euroa/asukas. Asukaskohtaisissa jätteen keräyskustannuksissa ja roskien siivouskustannuksissa oli merkittävää vaihtelua kunnan mukaan. Jätteen keräyskustannukset vaihtelivat 0,06 eurosta/asukas 22,91 euroon/asukas ja roskien siivouskustannukset 0,03 eurosta/asukas 9,39 euroon/asukas. Kuntien ilmoittamat kustannustiedot perustuivat osittain arvioihin, sillä sääntelyn tultua voimaan vuonna 2023 kustannusten seuranta ei ollut ehditty vielä kehittää. Jos tuottajien kunnille maksamat korvaukset olisivat perustuneet kuntien ilmoittamiin kustannuksiin, korvaukset jätteen keräyksestä olisivat olleet noin 5 miljoonaa euroa ja korvaukset roskien siivoamisesta noin 3,6 miljoonaa euroa. Kiinteän asukaskohtaisen kustannuksen perusteella lasketut tuottajien kunnille maksamat korvaukset jätteen keräyksestä ja roskien siivouksesta olivat pienemmät kuin kuntien ilmoittamien kustannusten perusteella lasketut korvaukset. Erotus muodostuu erityisesti yli 50 000 asukkaan kuntien ilmoittamista siivouskustannuksista, jotka olivat asukasta kohti laskettuna selvästi kiinteää siivouskustannusta suuremmat.

Pirkanmaan ELY-keskuksen tietojen mukaan vuonna 2025 yhteensä 158 kuntaa (55 prosenttia Manner-Suomen kunnista) haki tuottajien maksamia korvauksia oikein ja määräaikaan mennessä. Korvauksia hakeneissa kunnissa oli asukkaita yhteensä noin 5 miljoonaa (89 prosenttia Manner-Suomen asukkaista). Korvauksia hakeneiden kuntien määrä siis kasvoi selvästi edellisestä vuodesta. Kunnat, jotka eivät hakeneet korvauksia, olivat pääasiassa pieniä

³ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta (HE 141/2022 vp): https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/HE_141+2022.pdf

⁴ Korjattu Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajien korvausvelvollisuudesta kunnille vuonna 2023 aiheutuneista keräys- ja siivouskustannuksista, 20.1.2025.

kuntia. Kuntien vuodelta 2024 ilmoittamat kustannukset olivat yhteensä noin 26,7 miljoonaa euroa, josta jätteen keräyskustannuksia oli noin 15 miljoonaa euroa, roskien siivoukustannuksia noin 10,8 miljoonaa euroa, tupakkajäteastioiden kustannuksia noin 848 000 euroa ja tupakkajätteen aiheuttamaan roskaantumiseen liittyvän tiedotuksen ja neuvonnan kustannuksia noin 18 000 euroa. Tuottajien maksamat korvaukset jätteen keräys- ja siivoukustannuksista määräytyvät siirtymäajan kiinteän kustannuksen ja tuoteryhmäkohtaisten osuuksien perusteella. Suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajat korvaavat tupakkajäteastioiden sekä tiedotuksen ja neuvonnan kustannukset toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Vuoden 2024 keräys- ja siivoukustannusten korvauksia koskevassa päätöksessä⁵ Pirkanmaan ELY-keskus osoitti viidelle tuottajayhteisölle yhteensä 9,3 miljoonan euron korvausvelvollisuuden. Korvaukset jätteen keräyksestä olivat yhteensä 6,5 miljoonaa euroa ja roskien siivouksesta 2,8 miljoonaa euroa. Pirkanmaan ELY-keskus tekee myöhemmin erillisen päätöksen vuoden 2024 tupakkajäteastioiden sekä tupakkajätteestä aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseen liittyvän tiedotuksen ja neuvonnan kustannusten korvauksista.

2.4 Tuottajan kustannusvastuun seurantaryhmä

SUP-direktiivin 8 artiklan 4 kohdan mukaan tuottajien kattamat kustannukset eivät saa ylittää kustannuksia, jotka ovat välttämättömiä tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvien palvelujen tarjoamiseksi kustannustehokkaasti, ja ne on vahvistettava asianomaisten toimijoiden kesken avoimella tavalla. Säännöksen noudattamiseksi SUP-direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettuun hallituksen esitykseen jätelain muuttamisesta sisältyi ehdotus seurantaryhmän perustamisesta. Hallituksen esityksessä katsottiin, että osapuolten yhteistyö seurantaryhmässä varmistaa riittävässä määrin sen, että kuntien toteuttamat roskien keräys- ja siivoustoimet ovat direktiivin tarkoittamalla tavalla välttämättömiä ja kustannustehokkaita ja ne vahvistetaan asianomaisten kesken avoimella tavalla.

Eduskunnan ympäristövaliokunta katsoi hallituksen esityksestä antamassaan mietinnössä⁶, että seurantaryhmä on keskeinen väline tuottajavastuun kustannustehokkuuden toteutumisen kannalta. Valiokunta piti tärkeänä, että seurantaryhmän tehtäväksi annetaan sääntelyn toimivuuden seuraaminen sekä hyvien käytäntöjen kehittäminen erityisesti liittyen kuntien toteuttamiin jätteiden keräys- ja siivoustoimiin sekä niihin liittyvään neuvontaan ja tiedotukseen.

Ympäristöministeriö asetti seurantaryhmän syyskuussa 2023. Seurantaryhmän asettamispäätöksen mukaan sen tehtävänä on seurata ja ohjata tuottajan kustannusvastuun toimeenpanoa, kehittää hyviä käytäntöjä liittyen kuntien jätteiden keräys- ja siivoustoimiin sekä kuluttajille suunnattuun valistukseen, arvioida tarvetta koostumusselvityksen teettämiselle sekä toimia foorumina tuottajien ja kuntien välisessä yhteistyössä ja ohjausryhmänä koostumusselvitystä teettäessä. Seurantaryhmässä on jäsenenä ympäristöministeriön, Pirkanmaan ELY-keskuksen, Suomen Kuntaliiton, tuottajan kustannusvastuun kannalta keskeisten tuottajayhteisöiden, eräiden kuntien sekä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen edustajat. Seurantaryhmässä on edustettuna myös Suomen

⁵ Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajien korvausvelvollisuudesta kunnille vuonna 2024 aiheutuneista keräys- ja siivoukustannuksista, 14.10.2025.

⁶ Eduskunnan ympäristövaliokunnan mietintö hallituksen esityksestä eduskunnalle jätelain muuttamisesta (YmVM 14/2022 vp): https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Mietinto/Documents/YmVM_14+2022.pdf

SUP-Tuottajayhteisö, joka edustaa ilmapallojen ja kosteuspyyhkeiden tuottajien lisäksi tupakantuottajia. Seurantaryhmää asetettaessa ympäristöministeriö katsoi, että myös Suomen SUP-Tuottajayhteisön on perusteltua olla edustettuna seurantaryhmässä, jotta se voi seurata sääntelyn toimeenpanoa ja jotta SUP-direktiivin vaatimus sääntelyn kustannustehokkuudesta ja avoimuudesta toteutuisi.

Seurantaryhmä on kokoontunut neljä kertaa vuodessa ja muun muassa ohjannut tuottajien toteuttamaa koostumus selvitystä, kommentoinut Pirkanmaan ELY-keskuksen ohjetta kunnille jätehuolto- ja siivouskustannusten ilmoittamisesta sekä seurannut kuntien jätehuolto-, siivous-, tiedotus- ja neuvontatoimia ja kustannusten seurannan kehittämistä. Seurantaryhmän asettamispäätös sekä seurantaryhmän jäsenet ja kokousten muistiot on julkaistu valtioneuvoston hankeikkunassa⁷.

2.5 Sääntelyn toteuttamiskustannukset

Eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuuta toimeenpantaessa on havaittu, että kuntien kustannusten ilmoittamiseen ja korvaamiseen liittyvä menettely aiheuttaa merkittävästi työtä Pirkanmaan ELY-keskukselle. Vuonna 2024 määräaikaan mennessä 94 kuntaa ilmoitti Pirkanmaan ELY-keskukselle jätehuolto- ja siivouskustannukset vuodelta 2023. Tämä vastaa noin 32 prosenttia kunnista. Pirkanmaan ELY-keskus käytti kuntien ilmoitusten ja asianosaisten lausuntojen käsittelyyn sekä päätöksen valmisteluun yhteensä 170 työtuntia. Työmäärään vaikuttivat Pirkanmaan ELY-keskuksen mukaan asianosaisten suuri määrä yhdistettynä asian hallinnointiin ilman sähköistä ratkaisua ja tiedoksiantojärjestelmää. Työmäärää kasvatti myös se, että tupakantuottajat kiistivät kuntien ilmoittamat kustannukset tupakkajätteen keräyksestä ja siihen liittyvästä neuvonnasta ja tiedotuksesta, minkä vuoksi näitä kustannuksia ilmoittaneilta kunnilta pyydettiin erikseen lausunnot ja arvioitiin tarkemmin niiden ilmoittamien kustannusten todenperäisyyttä, tarpeellisuutta ja kohtuullisuutta.

Sääntelyn toteuttamiskustannuksia aiheutuu myös kunnille kustannustietojen keräämisestä, kokoamisesta ja ilmoittamisesta. Kuntien kustannusseuranta ei ole suunniteltu tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvien jätehuolto- ja siivoustoimien kustannusten seuraamista varten, mikä vaikeuttaa Pirkanmaan ELY-keskukselle ilmoitettavien kustannustietojen kokoamista. Esimerkiksi yleisten alueiden kunnossapitoa koskevissa kunnan ja palveluntuottajan välisissä sopimuksissa puhtaanapito toimien hinnoittelu voi kattaa tuottajan kustannusvastuuta laajemman työkokonaisuuden. Kunnan eri alueiden kunnossapidosta ja valistustoimista vastaavat myös usein kunnan eri yksiköt. Talousseurannassa on myös kuntakohtaisia eroja, mikä vaikeuttaa yhteisten käytäntöjen kehittämistä kustannusseuranta varten.

Viranomaisen ja kuntien työmäärän arvioidaan kasvavan siirryttäessä jätteen keräyksen ja roskien siivouksen kustannusten korvaamisessa kuntien ilmoittamien kustannusten perusteella laskettaviin korvauksiin. Valvontaviranomaisen työmäärä lisääntyisi myös, jos aiempaa useampi kunta ilmoittaisi viranomaiselle kustannuksensa. Korvausten laskeminen kuntien ilmoittamien kustannusten perusteella edellyttäisi kunnilta kustannusseurannan kehittämistä ja tarkempaa kustannustietojen keräämistä ja siten lisäisi myös kunnille aiheutuvaa sääntelytaakkaa.

⁷ Eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajien kustannusvastuun seurantaryhmä valtioneuvoston hankeikkunassa: <https://ym.fi/hankesivu?tunnus=YM079:00/2023>

Kuntien ilmoittamiin toteutuneisiin kustannuksiin perustuva korvausjärjestelmä aiheuttaa sääntelytaakkaa myös tuottajayhteisöille ja sitä kautta yksittäisille tuottajille. Tuottajavastuun kustannukset muodostuvat tuottajayhteisöön liittymisestä sekä tuottajamaksujen maksamisesta ja tuottajan markkinoille saattamien tuotteiden raportoinnista tuottajayhteisölle. Tuottajien on ollut vaikea ennakoida maksettavaksi tulevien korvausten määrää, mikä puolestaan on vaikeuttanut sääntelystä aiheutuvien kustannusten siirtämistä tuotteiden hintoihin.

2.6 Kertakäyttöisten muovituotteiden ja nikotiinipussien aiheuttama roskaantumisen

Suomessa meren roskaantumista on selvitetty vuodesta 2012 alkaen rantaroskaseurannan avulla. Seuranta perustuu eri puolilla Suomea sijaitsevilla urbaaneilla, luonnontilaisilla ja näiden välimuotoa edustavilla merenrannoilla tehtäviin rantaroskatutkimuksiin. Tutkimuksen yhteydessä roskat lasketaan ja luokitellaan niiden materiaalin ja käyttötarkoituksen mukaan. Rantaroskaseurannassa käytettävää roskien luokittelua tarkennettiin vuonna 2023. Aiemmasta 80 roskaluokasta siirryttiin 184 luokkaan, jotta roskalajeista ja roskaantumista aiheuttavista toiminnoista saataisiin tarkempaa tietoa. Nikotiini- ja nuuskapussit laskettiin aiemmin tupakantumpien kanssa samaan luokkaan, mutta vuodesta 2023 alkaen niille on ollut oma luokka. Siten nikotiini- ja nuuskapussien yleisyyttä rantaroskassa voidaan tarkastella vasta vuodesta 2023 alkaen. Lisäksi tupakantumpien laskentatapaa on muutettu vuonna 2020. Aiemmin tupakantumpit laskettiin pienemmältä alueelta kuin muut roskat, mikä on voinut johtaa niiden lukumäärän yliarviointiin. Vuodesta 2020 alkaen tupakantumpit on laskettu koko rannan alueelta samoin kuin muut roskat.

Taulukossa 1 esitetään kaksikymmentä lukumäärän perusteella yleisintä roskalajia seurantarannoilla vuosina 2023–2024 (ns. TOP20-roskalajit)⁸. Taulukossa esitetään roskalajien yhteenlaskettu lukumäärä 1000 neliömetrin alalle suhteutettuna kaikilla seurantarannoilla ja kaikilla seurantakerroilla. Vuosina 2023–2024 nikotiini- ja nuuskapussit olivat neljänneksi yleisin roskalaji. Niiden osuus kaikkien roskien lukumäärästä oli noin 5,3 prosenttia ja osuus TOP20-roskien lukumäärästä noin 6,5 prosenttia. Yleisin roskalaji oli tupakantumpit, joiden osuus kaikista löydetyistä roskista oli noin 29 prosenttia ja osuus TOP20-roskista noin 36 prosenttia. Muista eräiden muovituotteiden tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvista tuotteista aiheutuvista roskista esiintyi yleisimpien roskalajien listalla muovisia sipsipakkauksia ja makeisten kääreitä sekä juomapakkausten muovikorkkeja ja -kansia.

Taulukko 1: Yleisimmät roskat Suomen rantaroskaseurannassa mukana olevilla merenrannoilla vuosina 2023–2024

Sija	Materiaalikategoria	Tuote	Lukumäärä /1000 m ²	% kaikista löydetyistä roskista	% TOP20-roskista
1.	Muovi	Suodattimella varustetut tupakkatuotteet (tupakantumpit)	1005,25	28,81	35,67

⁸ Tiedot on saatu Suomen ympäristökeskukselta 22.4.2025.

2.	Muovi	Muovin palat (ei solumuovi) 2,5–50 cm	461,19	13,22	16,36
3.	Paperi/ pahvi	Ilotulitusvälineiden paperi/ pahviputket ja muut osat	203,73	5,84	7,23
4.	Muovi	Nikotiini- ja nuuskapussit	183,09	5,25	6,50
5.	Muovi	Muoviset sipsipakkaukset ja makeisten kääreet	108,38	3,11	3,85
6.	Paperi/ pahvi	Paperinpalat	104,37	2,99	3,70
7.	Puu	Muut jalostetut puuesineet 2,5–50 cm	92,15	2,64	3,27
8.	Muovi	Muut tunnistettavat muovituotteet (ei solumuovi)	67,60	1,94	2,40
9.	Muovi	Muovinen rakennusjäte (ei eristevaahto)	66,58	1,91	2,36
10.	Muovi	Juomapakkausten muovikorkit ja -kannet	61,05	1,75	2,17
11.	Muovi	Solumuovin palat 2,5–50 cm	60,94	1,75	2,16
12.	Muovi	Muoviset vanupuikot	50,30	1,44	1,78
13.	Muovi	Muovinarut ja -köydet (halkaisija alle 1 cm), muut kuin pohjatrollin suojaköydet (dolly rope)	49,17	1,41	1,74

14.	Muovi	Solumuovieristeet, ml. Eristevaahto	48,90	1,40	1,74
15.	Lasi/ keramiikka	Lasiset ja keraamiset rakennusmateriaalit (tiilet, laatat, sementti)	47,71	1,37	1,69
16.	Lasi/ keramiikka	Tunnistamattomat lasin tai keramiikan sirpaleet $\geq 2,5$ cm	46,96	1,35	1,67
17.	Muovi	Muovinen maalarin-, ilmastointi- tai pakkausteippi	46,61	1,34	1,65
18.	Puu	Muut jalostetut puuesineet >50 cm	42,24	1,21	1,50
19.	Metalli	Metalliset pullonkorkit, kannet ja tölkkien vetorenkaat	38,86	1,11	1,38
20.	Paperi/ pahvi	Muut paperituotteet	33,21	0,95	1,18

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (jäljempänä *Fimea*) tiedotti 4.4.2023 muuttaneensa nikotiinipussien luokittelukäytäntöään siten, että nikotiinipusseja ei enää pääsääntöisesti luokitella lääkkeiksi, ellei niitä markkinoida lääkkeelliseen käyttötarkoitukseen tai muuten voida osoittaa, että niitä tyypillisesti käytetään lääkkeen tavoin. Aiemmin Fimea katsoi nikotiinipussien täyttävän lääkkeen määritelmän niiden sisältämän nikotiinin vaikutuksen perusteella. Luokittelukäytännön muutoksesta seurasi, että tyypillisesti päihteinä käytettäviä nikotiinipusseja saa myydä ilman lääkelain (395/1987) edellyttämää myyntilupaa. Nikotiinipussien myynnin vapautuminen on oletettavasti lisännyt nikotiinipussien myyntiä ja siten voinut lisätä myös niiden aiheuttamaa roskaantumista.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on:

- vähentää eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuun toteuttamisesta valvontaviranomaiselle ja kunnille aiheutuvaa sääntelytaakkaa
- parantaa tuottajan kustannusvastuun ennakoitavuutta
- ehkäistä ja vähentää nikotiinipusseista aiheutuvaa roskaantumista

- saattaa nikotiinipussien tuottajat kustannusvastuuseen tuotteidensa aiheuttamasta roskaantumisesta sekä
- edistää roskaantumista aiheuttavien tuotteiden tuottajien yhdenmukaista kohtelua.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan jätelakiin muutoksia, joilla lisättäisiin nikotiinipusseista aiheutuvan roskaantumisen ehkäiseminen ja siivoaminen eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuun piiriin. Nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuu vastaisi voimassa olevan jätelain mukaista tupakkatuotteiden tuottajan kustannusvastuuta lukuun ottamatta tupakkajätteelle tarkoitettuja keräysastioita. Nikotiinipussien tuottajan olisi korvattava kunnille kustannukset, jotka koituvat nikotiinipusseista aiheutuvan jätteen keräämisestä ja roskien siivoamisesta jätelain 48 c §:ssä tarkoitetuilla alueilla sekä näihin toimiin ja nikotiinipusseista aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseen liittyvästä tiedotuksesta ja neuvonnasta. Kunnille ehdotetaan velvollisuutta järjestää tiedotusta ja neuvontaa nikotiinipusseista aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseksi. Nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen ehkäisemisen ja siivoamisen lisääminen tuottajan kustannusvastuun piiriin olisi kansallinen lisäys SUP-direktiiviin verrattuna, sillä nikotiinipussit eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan. Roskaantumista aiheuttavien tuotteiden tuottajien yhdenmukaisen kohtelun ja aiheuttaja maksaa -periaatteen perusteella nikotiinipussien aiheuttamaan roskaantumiseen olisi perusteltua puuttua lisäämällä ne tuottajan kustannusvastuun piiriin.

Esityksessä ehdotetaan myös, että eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuu kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista perustuisi pääsääntöisesti kuntien kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen. Näin voitaisiin vähentää tuottajan kustannusvastuun toteuttamisesta valvontaviranomaiselle ja kunnille aiheutuvaa työtä. Jätelain 48 §:n 6–10 kohdissa tarkoitettujen kertakäyttöisten muovituotteiden tuottaja olisi velvollinen maksamaan kunnalle vuosittain korvauksen tuotteista aiheutuvista jätehuolto- ja siivoustoimien kustannuksista. Korvaus perustuisi kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen ja määräytyisi kuntien kustannusten syntymisvuoden joulukuun viimeisen päivän asukasluvun mukaisesti. Kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen perustuvaa korvausta ehdotetaan sovellettavan myös tuottajan kustannusvastuuseen tupakkatuotteita ja niistä aiheutuvia jätteitä koskevasta tiedotuksesta ja neuvonnasta. Kiinteämääräistä asukaskohtaista vuosikustannusta ei kuitenkaan sovellettaisi tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden hankintaan, jonka kustannukset tuottajan olisi korvattava kuntien toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Myös nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuu perustuisi kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen. Kiinteämääräisen asukaskohtaisen vuosikustannuksen suuruudesta ja jakamisesta jätteen keräyksen, roskaantumisen siivoamisen sekä tiedotuksen ja neuvonnan kustannuksiin säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Johtuen nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen ehkäisemisen ja siivoamisen lisäämisestä tuottajan kustannusvastuun piiriin ja tuottajan kustannusvastuun perustumisesta kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen, ehdotetaan muutoksia myös tuottajien kunnille maksaman korvauksen määräytymiseen.

Esityksessä ehdotetaan, että kunnan velvollisuus ilmoittaa viranomaiselle jätehuolto- ja siivoustoimien kustannukset edelliseltä vuodelta korvattaisiin velvollisuudella toimittaa viranomaiselle selvitys edellisestä vuonna toteutetuista jätehuolto- ja siivoustoimista ja niiden kustannuksista. Kunta olisi oikeutettu tuottajien maksamiin korvauksiin toimitettuaan selvityksen viranomaiselle määräaikaan mennessä. Selvityksessä olisi kuvattava lyhyesti toimet

jätteen keräyksen ja kerätyn jätteen kuljetuksen ja käsittelyn järjestämiseksi, toimet roskaantumisen siivoamiseksi ja siivottujen roskien kuljetuksen ja käsittelyn järjestämiseksi sekä tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvat tiedotus- ja neuvontatoimet. Lisäksi selvityksessä olisi ilmoitettava arviot edellä mainittujen toimien kokonaiskustannuksista. Selvityksessä olisi myös ilmoitettava edellisellä vuonna hankittujen tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden lukumäärä ja hankintakustannukset. Viranomaisen olisi liitettävä tuottajien kunnille maksamista korvauksista tekemäänsä päätökseen kuntien selvitysten perusteella tehty yhteenveto, jossa kuvattaisiin yleisellä tasolla kuntien toteuttamia toimia ja niiden kustannuksia. Kuntien toimittaman selvityksen avulla voitaisiin varmistaa, että korvauksia maksetaan vain niille kunnille, jotka ovat toteuttaneet tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvia toimia. Selvityksen avulla voitaisiin myös kerätä tietoa kuntien jätehuolto- ja siivoustoimien kustannuksista.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

4.2.1.1 Vaikutukset yrityksiin

Esitys vaikuttaisi nikotiinipussien ja kertakäyttöisten muovituotteiden valmistajiin ja maahantuojiin, joita tuottajan kustannusvastuu kuntien jätehuolto- ja siivoustoimista koskisi. Nikotiinipussien valmistajille ja maahantuojille aiheutuisi kustannuksia kuntien jätehuolto- ja siivoustoimien sekä roskaantumisen ehkäisemiseen liittyvien tiedotus- ja neuvontatoimien kustannusten korvaamisesta. Yhdelle nikotiinipussien valmistajalle tai maahantuojalle aiheutuvat kustannukset riippuisivat kiinteämääräisen asukaskohtaisen vuosikustannuksen suuruudesta ja jakamisesta jätteen keräyksestä, roskien siivoamisesta sekä tiedotuksesta ja neuvonnasta aiheutuviin kustannuksiin, tuottajien osuudesta jätteen keräyksen ja siivouksen kustannuksista, valmistajan tai maahantuojan osuudesta markkinoille saatetuista tuotteista sekä korvausta hakevien kuntien määrästä ja asukaslukuista. Yksittäiselle nikotiinipusseja valmistavalle tai maahantuovalle yritykselle aiheutuvia kustannuksia on siten vaikea arvioida etukäteen.

Kunnille maksettavien korvausten lisäksi nikotiinipussien valmistajille ja maahantuojille aiheutuisi hallinnollisia kustannuksia laajennettuun tuottajavastuuseen liittyvistä velvollisuuksista. Nikotiinipussien valmistajien ja maahantuojien olisi liitettävä tuottajayhteisöön tai perustettava sellainen yhdessä muiden tuottajien kanssa ja rekisteröidyttävä tuottajaksi. Nikotiinipussien valmistajille ja maahantuojille tulisi myös tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus sekä omavalvontaa koskeva velvollisuus. Käytännössä tuottajayhteisöt hoitavat yleensä tuottajavastuuvälitteet tuottajien puolesta. Laajennetun tuottajavastuun tuottajille aiheuttamista hallinnollisista kustannuksista ei ole saatavilla arviota. Hallinnolliset kustannukset olisivat kuitenkin suhteellisesti suuremmat pienille ja toimintaansa aloittaville yrityksille.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta (HE 221/2024 vp, s. 17)⁹ on todettu, että nikotiinipussien valmistajista ei vielä ole tarkempaa tietoa, mutta tietyvästi ainakin kaksi suomalaista yritystä valmistaa nikotiinipusseja. Savuttomat nikotiinituotteet, jollaisiksi nikotiinipussit katsotaan, lisättiin tupakkaveron piiriin vuoden 2024 alusta.

⁹ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta (HE 221/2024 vp): https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/HE_221+2024.pdf

Tupakkaveroilmoituksen savuttomista nikotiinituotteista on vuoden 2024 ja alkuvuoden 2025 aikana tehnyt Verohallinnolle yhteensä 76 eri ilmoittajaa. Veroilmoitukseen merkityn ilmoittajaroolin perusteella näistä 58 ilmoittajaa harjoittaa maahantuontia. Näistä kolme on toisessa EU:n jäsenmaassa olevia etämyyjiä. Osa ilmoittajista voi myös olla yksityishenkilöitä, joita tuottajan kustannusvastuu ei koskisi.¹⁰

Tupakkalain muuttamisesta annetun hallituksen esityksen mukaan kaikilla suurilla tupakkayhtiöillä on omat nikotiinipussibrändinsä. Siten osa yrityksistä, joille tulisi kustannuksia nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen lisäämisestä tuottajan kustannusvastuun piiriin olisi tupakkayhtiöitä, joilla on jo kustannusvastuu kuntien jätehuolto- ja siivoustoimista tupakkatuotteiden osalta. Näiden yritysten osalta esityksen aiheuttamat hallinnolliset kustannukset olisivat pienemmät. Nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen lisääminen tuottajan kustannusvastuun piiriin edistäisi myös nikotiinipussien tuottajien sekä tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvien kertakäyttöisen muovituotteiden tuottajien tasapuolista kohtelua.

Tuottajien kunnille maksamien korvausten perustuminen kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen vaikuttaisi tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvien kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajiin. Vaikutukset riippuisivat kiinteämääräisen asukaskohtaisen kustannuksen suuruudesta ja kustannuksen jakamisesta eri jätehuolto- ja siivoustoimien kustannuksiin. Vaikutukset riippuisivat myös siitä, miten eri tuoteryhmien osuudet jäteastioihin kerätystä roskasta ja maasta siivotusta roskasta ovat kehittyneet. Jos kuntien oikeus saada korvauksia perustuisi jätehuolto- ja siivoustoimien todellisten kustannusten ilmoittamisen sijaan viranomaiselle toimitettavaan selvitykseen jätehuolto- ja siivoustoimista ja niiden kustannuksista, korvauksen saaminen voisi olla kunnille helpompaa. Tämä saattaisi lisätä korvausta hakevien kuntien määrää ja siten kasvattaa tuottajien maksamien korvausten kokonaismäärää ja korvauksista tuottajille aiheutuvia kustannuksia. Korvausten perustuminen pääosin kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen helpottaisi jossain määrin tuottajien maksettavaksi tulevien kustannusten ennakoitua ja siirtämistä tuotteiden hintoihin. Toisaalta tuottajien markkinoille saattamien tuotteiden määrien vaihtelu, epävarmuus korvauksia hakevien kuntien määrästä ja asukasluvusta sekä tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden hankintakustannusten korvaaminen toteutuneiden kustannusten mukaisesti vaikeuttaisivat edelleen yksittäisen tuottajan maksamien korvausten määrän ennakoitua.

4.2.1.2 Vaikutukset kuntiin

Eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kunnille maksamien korvausten perustuminen kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen vähentäisi kunnille aiheutuvaa sääntelytaakkaa, sillä kuntien ei tarvitsisi koota ja ilmoittaa tietoja toteutuneista jätehuolto- ja siivouskustannuksista valvontaviranomaiselle. Kunnille aiheutuisi kuitenkin lisätyötä toteutettuja jätehuolto- ja siivoustoimia ja niiden kustannuksia koskevan selvityksen laatimisesta ja toimittamisesta viranomaiselle. Selvityksen laatimisesta ja toimittamisesta aiheutuvan työmäärän arvioidaan kuitenkin olevan pienempi kuin toteutuneiden kustannusten seurannan kehittämisestä sekä kustannustietojen kokoamisesta ja ilmoittamisesta aiheutuva työmäärä. Selvitystä varten kuntien olisi kuvattava toteutetut toimet lyhyesti ja arvioitava niiden kustannuksia. Tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden hankintakustannukset olisi ilmoitettava toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Keräysastioiden hankintakustannuksista

¹⁰ Tiedot on saatu Verohallinnolta 17.4.2025.

olisi kuitenkin helpompi saada tietoa kuin jätteen keräyksen, roskien siivouksen ja tiedotuksen ja neuvonnan toteutuneista kustannuksista.

Tuottajien kunnille maksaman korvauksen perustuminen kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen voisi vaikuttaa myös kuntien saamien korvausten määrään. Vaikutus riippuu kiinteämääräisen kustannuksen suuruudesta. Nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen lisääminen tuottajan kustannusvastuun piiriin lisäisi kuntien tuottajilta saamien korvausten määrää. Velvollisuus järjestää tiedotusta ja neuvontaa nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen ehkäisemiseksi aiheuttaisi kunnille jonkin verran lisätyötä.

4.2.1.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Pirkanmaan ELY-keskus valvoo nykyisin eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuuta. Valvontatehtävä siirtyy aluehallinnon uudistamisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastolle 1.1.2026. Tuottajien kunnille maksamien korvausten perustuminen pääosin kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen vähentäisi korvausmenettelystä valvontaviranomaiselle aiheutuvaa sääntelytaakkaa. Korvausten perustuminen kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen ehkäisisi myös valvontaviranomaiselle aiheutuvan sääntelytaakan kasvua, joka seuraisi siitä, että siirtymäajan jälkeen tuottajien kunnille maksamat korvaukset perustuisivat kokonaan kuntien ilmoittamiin toteutuneisiin kustannuksiin. Tuottajien maksamien korvausten perustuessa kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen Lupa- ja valvontaviraston ei tarvitsisi arvioida kuntien ilmoittamien kustannusten hyväksyttävyyttä lukuun ottamatta tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden hankintakustannuksia. Kiinteämääräinen asukaskohtainen vuosikustannus helpottaisi myös korvauspäätöksen laatimista, sillä se yksinkertaistaisi kunkin tuottajayhteisön ja tuottajan maksamien sekä kullekin kunnalle maksettavan korvauksen laskemista. Siltä osin kuin tuottajien kunnille maksama korvaus perustuisi kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen, Lupa- ja valvontavirasto voisi myös tehdä päätöksen korvauksista kuulematta asianosaisia, ellei kuulemiselle olisi erityistä perustetta. Lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi jäisi kuntien toimittamien selvitystenvastaanottaminen ja käsittely, korvauspäätöksen ja siihen liitettävän yhteenvedon valmistelu sekä korvausten periminen tuottajilta ja maksaminen kunnille päätöksen mukaisesti. Lupa- ja valvontaviraston olisi myös arvioitava kuntien ilmoittamien edellisenä vuonna hankittujen tupakkajäteastioiden tarpeellisuutta ja niiden hankintakustannusten oikeellisuutta. Lupa- ja valvontaviraston arvioidaan pystyvän hoitamaan tehtävät olemassa olevilla resursseillaan.

4.2.1.4 Vaikutukset kotitalouksiin

Nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuu kuntien toteuttamista toimista roskaantumisen ehkäisemiseksi ja siivoamiseksi voisi nostaa nikotiinipussien hintaa, mutta vaikutus olisi todennäköisesti vähäinen. Tuottajavastuumaksujen osuus tuotteiden hinnasta on ollut tyypillisesti alle 2 prosenttia¹¹. Muilla ehdotetuilla muutoksilla ei sellaisenaan arvioida olevan suoria taloudellisia vaikutuksia kotitalouksille.

¹¹ Simon, Joan Marc (2025): Designing EPR to foster the EU's competitiveness and strategic autonomy, s. 20. <https://zerowasteurope.eu/library/designing-epr-to-foster-the-eus-competitiveness-and-strategic-autonomy/>

4.2.2 Ympäristövaikutukset

Nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen lisääminen eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuun piiriin voisi vähentää nikotiinipussien aiheuttamaa roskaantumista erityisesti kunnan tiedotus- ja neuvontavelvollisuuden myötä. Tiedotus nikotiinipussien aiheuttamasta roskaantumisesta, roskaantumisen aiheuttamista haitoista ja roskaantumisen ehkäisemisestä voisi vaikuttaa nikotiinipussien käyttäjien käytökseen ja siten vähentää roskaamista.

Nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuu kuntien järjestämästä jätteen keräyksestä ja roskaantumisen siivoamisesta ei todennäköisesti vaikuttaisi roskaantumiseen ainakaan merkittävästi, sillä kunnat järjestävät jo nykyisin julkisilla alueilla jätteen keräystä ja huolehtivat roskien siivoamisesta. Toisaalta tuottajan kustannusvastuun myötä jätteen keräyksen ja roskaantumisen siivoamisen kustannuksista ainakin osa siirtyisi kuntien sijaan tuottajien maksettavaksi, mikä edistäisi saastuttaja maksaa -periaatteen toteutumista.

Tuottajan kustannusvastuu ei kannustaisi nikotiinipussien tuottajia muuttamaan nikotiinipussien materiaalia muovittomaksi, sillä kustannusvastuuta sovellettaisiin kaikkiin nikotiinipusseihin riippumatta siitä, sisältävätkö ne muovia. Siten nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen lisääminen tuottajan kustannusvastuun piiriin ei vaikuttaisi nikotiinipusseista syntyvien roskien aiheuttamiin haittoihin ympäristössä.

Tuottajien kunnille maksamien korvausten perustumisella kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen ja korvausmenettelyjen muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia ympäristöön.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Lausunnoilla olleessa hallituksen esitysluonnoksessa oli lähtökohtana, että tuottajien kunnille maksamat korvaukset perustuisivat kokonaan kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen. Myös korvaukset tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden hankintakustannuksista olisivat perustuneet kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen. Tuottajien maksamien korvausten saamisen edellytyksenä olisi ollut, että kunta on ilmoittanut maksutietonsa viranomaiselle määräaikaan mennessä. Lisäksi kunnalla olisi ollut velvollisuus toimittaa viranomaiselle selvitys toteuttamistaan jätehuolto- ja siivoustoimista. Selvityksen toimittaminen ei olisi kuitenkaan ollut korvausten saamisen edellytyksenä. Ehdotuksen tarkoituksena oli, että viranomaiselle ja kunnille aiheutuva työmäärä sääntelyn toteuttamisesta olisi mahdollisimman pieni. Ratkaisun heikkoutena olisi ollut, ettei kuntien jätehuolto- ja siivoustoimien kustannuksista olisi saatu seurantatietoa. Tämä olisi heikentänyt tuottajan kustannusvastuun läpinäkyvyyttä ja vaikeuttanut tuottajien maksamien korvausten oikeasuhtaisuuden arviointia. Ongelmana olisi ollut myös epäselvyys siitä, olisiko kunta oikeutettu korvauksiin, jos se toimittaa viranomaiselle maksutiedot, mutta ei selvitystä toteutuneista jätehuolto- ja siivoustoimista.

Valmistelun aikana harkittiin yhtenä toteuttamisvaihtoehtona sitä, että sekä korvaukset tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden että tiedotuksen ja neuvonnan kustannuksista perustuisivat kuntien ilmoittamiin toteutuneisiin kustannuksiin, mutta muilta osin korvaukset perustuisivat kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen. Vaihtoehtoa voisi perustella sillä, että tietojen kerääminen tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden ja tiedotuksen ja neuvonnan kustannuksista on kunnille helpompaa kuin tietojen kerääminen jätteen keräyksen

ja roskien siivoamisen kustannuksista. Vaihtoehto aiheuttaisi kuitenkin enemmän työtä korvausmenettelystä vastaavalle viranomaiselle kuin tuottajien maksamien korvausten perustuminen kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen tupakkajäteastioiden hankintakustannuksia lukuun ottamatta. Viranomaisen työmäärää lisäisi kuntien ilmoittamien kustannusten arviointi sekä asianosaisten kuuleminen. Myös korvauspäätöksen laatiminen olisi työläämpää.

Esityksessä ehdotettavaan vaihtoehtoon päädyttiin lausuntopalautteen perusteella. Kunnan velvollisuudella toimittaa selvitys toteutetuista jätehuolto- ja siivoustoimista ja niiden kustannuksista ollakseen oikeutettu tuottajien maksamiin korvauksiin voitaisiin varmistaa, että korvauksia hakevat kunnat ovat toteuttaneet tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvia toimia. Selvityksen avulla saataisiin myös seurantatietoa kuntien jätehuolto- ja siivoustoimista ja niiden kustannuksista. Esityksessä ehdotettavassa vaihtoehdossa kunnilla olisi myös mahdollisuus saada täysimääräinen korvaus tupakkajätteelle tarkoitetuista keräysastioista, jotka ovat tarpeen eräistä muovituotteista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1318/2022) edellytetyn vähimmäismäärän saavuttamiseksi.

Nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen vähentämiseksi ei tarkasteltu vaihtoehtoisia ohjauskeinoja, koska nikotiinipussit rinnastuvat suodattimellisiin tupakkatuotteisiin ja tupakansuodattimiin. Näiden tuotteiden tuottajien tasapuolisen kohtelun vuoksi ohjauskeinoksi on valittu SUP-direktiivin mukainen tuottajan kustannusvastuu, vaikka se ei välttämättä ole tehokkain keino ehkäistä ja vähentää roskaantumista.

5.2 Ruotsin toteuttamat keinot

5.2.1 Tuottajan kustannusvastuu roskaantumisen siivoamisesta

Ruotsissa kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuusta tuotteiden aiheuttaman roskaantumisen siivoamisesta säädetään roskaamismaksuja koskevassa asetuksessa¹². Kustannusvastuu koskee tuottajia, joiden on SUP-direktiivin mukaan vastattava kustannuksista, jotka aiheutuvat tuotteiden aiheuttaman roskaantumisen siivoamisesta. Tuottajilta peritään vuosittain kahta roskaamismaksua, tuotemaksua ja kiinteää vuosimaksua. Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto (Naturvårdsverket) määrää tuotemaksujen suuruuden enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Virasto käyttää perusteena tuotemaksujen suuruuden määrittämisessä kuntien ilmoittamia kustannustietoja, roskien koostumus selvitystä sekä arviota siitä, ovatko kunnan ilmoittamat kustannukset liian korkeat ottaen huomioon asukkaiden määrä, asukastiheys, matkailu ja muut kunnille roskaantumisesta aiheutuviin kustannuksiin vaikuttavat tekijät. Viraston on varattava tuottajille mahdollisuus esittää näkemyksensä kuntien kustannusten arvioinnista. Tuotemaksu kattaa muun muassa kertakäyttömuovituotteiden aiheuttaman roskaantumisen siivoamisen kuntien puhtaanapitovastuulle kuuluvilla alueilla sekä tiedotuksen roskaantumisen haittojen vähentämiseksi. Tuottajat maksavat maksut virastolle, joka jakaa rahat kunnille.

Kiinteiden vuosimaksujen suuruudesta eri tuoteryhmille säädetään roskaantumismaksuja koskevassa asetuksessa. Kiinteä vuosimaksu kattaa Ruotsin ympäristönsuojeluviraston kustannukset roskaantumismaksujen suuruuden määrittämisestä, roskien koostumus selvitysten tekemisestä sekä maksujen hallinnoinnista ja maksamisesta kunnille. Kunnilla on velvollisuus vuosittain ilmoittaa Ruotsin ympäristönsuojeluvirastolle muun muassa tiedot kustannuksista,

¹² Förordning (2021:1002) om nedskräpningsavgifter.

jotka aiheutuvat roskaantumisen siivoamisesta ja tiedotuksesta roskaantumisen aiheuttamien haittojen vähentämiseksi.

5.2.2 Tuottajayhteisön velvollisuus järjestää jätteen keräystä

Ruotsissa kertakäyttömuovista osittain tai kokonaan koostuvien tupakansuodattimien ja niitä sisältävien tupakkatuotteiden tuottajayhteisöllä on velvollisuus järjestää tupakantumppien keräys ulkotiloissa alueilla, joilla yleensä oleskelee paljon ihmisiä ja jotka kuuluvat kunnan puhtaanapitovastuulle¹³. Pullonpalautusjärjestelmää ylläpitävän tuottajayhteisön on järjestettävä palautusjärjestelmään kuuluville muovipulloille ja metallitölkeille keräysastioita paikoissa, joissa syntyy paljon pakkausjätettä ja jotka kuuluvat kunnan puhtaanapitovastuulle¹⁴. Tupakantumppien ja juomapakkausten keräysvelvollisuutta on kuvattu tarkemmin SUP-direktiivin täytäntöönpanemiseksi annetussa hallituksen esityksessä jätelain muuttamisesta.

5.2.3 Tuottajan tiedotusvelvollisuus

Ruotsissa kertakäyttöisiä muovituotteita koskevassa asetuksessa¹⁵ säädetään tiettyjen roskaantumista aiheuttavien tuotteiden tuottajien velvollisuudesta tiedottaa kuluttajille käytöstä poistettujen tuotteiden asianmukaisesta käsittelystä, roskaantumisen ja epäasianmukaisen käsittelyn aiheuttamista ympäristöhaitoista sekä viemäriin laitettujen käytöstä poistettujen tuotteiden aiheuttamista haitoista viemäriverkostossa. Tiedotuksen on edistettävä tuotteista aiheutuvien jätteiden asianmukaista käsittelyä ja vähennettävä roskaantumista. Tiedon tulee olla helposti saatavilla ja kannustaa vastuulliseen kuluttajakäyttäytymiseen ja sitä tulee tarjota kuluttajille toistuvasti. Tiedotusvelvollisuus koskee muun muassa annosnuuskan tuottajaa ja se on tullut voimaan vuoden 2022 alussa. Ruotsin ympäristönsuojeluviraston¹⁶ mukaan annosnuuskalla tarkoitetaan annospusseja, jotka ovat kertakäyttöisiä muovituotteita ja jotka sisältävät tupakkatuotteita tai nuuskaa, joka koostuu nikotiinia tai aromeja sisältävästä täyteaineesta.

6 Lausuntopalaute

6.1 Yleistä

Esitysluonnoksesta annetut lausunnot ovat saatavilla hankeikkunassa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet_tunnuksella_YM012:00/2025. Lausuntoja annettiin yhteensä 38 kappaletta. Lausunnot saatiin sosiaali- ja terveysministeriöltä, Pirkanmaan ELY-keskukselta, Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviralta, Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta, Suomen Kuntaliitolta, Kuluttajaliitolta, viideltä tuottajayhteisöltä tai niiden edustajalta, kuudelta yritysten edunvalvontajärjestöltä, kymmeneltä kansalaisjärjestöltä tai niiden edustajalta, seitsemältä yritykseltä, kahdelta kansalaiselta ja yhdeltä säätiöltä.

Nikotiinipussien lisääminen tuottajan kustannusvastuun piiriin jakoi lausunnonantajien mielipiteitä. Etenkin ympäristö- ja terveysjärjestöt, valtion virastot, Suomen Kuntaliitto ja Kuluttajaliitto näkivät esityksen tärkeäksi ja tarpeelliseksi roskaantumisen ehkäisemiseksi sekä

¹³ Förordning (2021:998) om producentansvar för vissa tobaksvaror och filter.

¹⁴ Förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

¹⁵ Förordning (2021:996) om engångsprodukter.

¹⁶ <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/plast/engangsplast/#E-1693629033>

kansanterveyden ja tupakkapolitiikan edistämiseksi. Monet yritykset ja niiden etua valvovat järjestöt sekä tuottajayhteisöt vastustivat esitystä lausuen sen olevan SUP-direktiivin muovinkorvaustavoitteen vastainen kansallinen laajennus.

Lausunnonantajat olivat yksimielisempiä tuottajien kunnille maksamien korvausten perustumisesta kuntien ilmoittamien kustannusten sijaan kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen. Sitä pidettiin kannatettavana viranomaisen ja kuntien hallinnollisen taakan vähentämisen kannalta. Siinä missä osa lausunnonantajista painotti riittävän suurten korvausten tärkeyttä, osa oli huolissaan puutteellisista tiedoista kuntien kustannuksista ja korosti kustannustehokkuuden ja oikeasuhtaisuuden huomioon ottamista korvauksissa. Osa tuottajayhteisöistä, edunvalvontajärjestöistä ja yrityksistä vastusti korvausten perustumista kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen.

6.2 Nikotiinipussien lisääminen tuottajan kustannusvastuun piiriin

Tuottajan kustannusvastuun laajentamista nikotiinipussien aiheuttamaan roskaantumiseen kannattavat lausunnonantajat perustelivat näkemystään sillä, että nikotiinipussien käyttö on lisääntynyt viime vuosina, mikä on lisännyt myös niistä aiheutuvaa roskaantumista. Suuri osa esityksen kannattajista katsoi, että nikotiinipussien tulisi sisältyä tuottajavastuun piiriin niiden materiaalista riippumatta. Lausunnoissa tuotiin esiin, että vaikka kaikki nikotiinipussit eivät sisältäisi muovia, niistä aiheutuu merkittäviä ja pitkäaikaisia ympäristö- ja terveyshaittoja nikotiinin ja muiden myrkyllisten aineiden vuoksi. Lausunnonantajat nostivat esille maaperälle, vesistöille, eläimille ja pienille lapsille aiheutuvat haitat. Lausuntojen mukaan materiaaliiriippumattomuus olisi perusteltua myös siksi, että muovia sisältäviä ja muovittomia nikotiinipusseja ei voida silmämääräisesti erottaa toisistaan. Useissa lausunnoissa kannatettiin myös sitä, että nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuu vastaisi suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan kustannusvastuuta lukuun ottamatta tupakkajätteelle tarkoitettuja jäteastioita. Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:n mukaan tuottajavastuuseen tulisi sisällyttää myös nikotiinipussien purkit. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoi, että tuottajavastuun laajentamista myös muihin tupakka- ja nikotiinituotteisiin tulisi selvittää.

Tuottajan kustannusvastuun laajentamista nikotiinipussien aiheuttamaan roskaantumiseen vastustavien lausunnonantajien mukaan tuottajavastuun laajentaminen mahdollisesti muovia sisältämättömiin tuotteisiin olisi kansallinen SUP-direktiivin laajennus, jonka seurauksena tuottajavastuun soveltamisalaa voitaisiin ryhtyä laajentamaan myös muihin muovittomiin tuotteisiin tehden yritysten toimintaympäristöstä epävarmemman. Kaksi lausunnonantajaa katsoi, että tuottajan kustannusvastuun laajentamista tulisi tarkastella ottaen huomioon yhden tuotteen sijaan laajempi joukko tuotteita.

Nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuun nähtiin myös kasvattavan yrityksiin kohdistuvaa sääntelytaakkaa ja heikentävän niiden kilpailukykyä. Usean lausunnonantajan mukaan kustannus- ja operatiivisen vastuun jakaminen eri tahoille heikentäisi jätehuolto- ja siivoustoiminnan tehokkuutta. Suuri osa tuottajavastuun laajentamista nikotiinipusseihin vastustavista lausunnonantajista huomautti, että esityksen mukaan tuottajavastuun laajentaminen ei todennäköisesti vähentäisi roskaantumista. Esiin tuotiin myös, että muovittomien tuotteiden sisällyttäminen tuottajavastuun piiriin ei kannustaisi muovittomien vaihtoehtojen kehittämiseen. Lausunnoissa nostettiin myös esiin tuotteiden vapaa liikkuminen EU:n sisämarkkinoilla yhtenä perusteena olla laajentamatta tuottajavastuuta nikotiinipussien aiheuttamaan roskaantumiseen. Osa nikotiinipussien tuottajista katsoi, että nikotiinipussien tuottajan tuottajavastuuta tulisi arvioida uudelleen vasta sitten, kun nikotiinipussien aiheuttamasta roskaantumisesta on enemmän tietoa.

Nikotiinipussin määritelmän perustumista tupakkalain (549/2016) 2 §:n 14 a kohtaan kannatettiin. Suomen SUP-Tuottajayhteisö huomautti, että mikäli myös muoviva sisältämättömät nikotiinipussit lisätään tuottajavastuun piiriin, tulisi täsmentää ehdotetun 48 a §:n otsikkoa, jossa mainitaan vain eräät kertakäyttöiset muovituotteet.

Lausuntojen perusteella täsmennettiin ehdotetun 48 a §:n otsikkoa siten, että siitä ilmenisi, että tuottajan kustannusvastuu koskisi kertakäyttöisten muovituotteiden lisäksi nikotiinipusseja. Lausuntopalautteen perusteella ei tehty muita muutoksia nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuuseen, koska sitä pidettiin tärkeänä erityisesti roskaantumista aiheuttavien tuotteiden tuottajien tasapuolisen kohtelun kannalta. Myös nikotiinipussien aiheuttamaan roskaantumiseen puuttumista erityisesti kuntien järjestämän tiedotuksen ja neuvonnan avulla pidettiin tärkeänä. Tuottajan kustannusvastuun laajentamista muihin nikotiini- tai tupakkatuotteisiin tai nikotiinipussien pakkauksiin ei ehdoteta, koska niiden aiheuttamasta roskaantumisesta ei ole saatavilla tietoa.

6.3 Kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen perustuva korvaus

Tuottajan kustannusvastuun perustuminen kuntien ilmoittamien kustannusten sijaan kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen sai runsaasti kannatusta. Kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen perustuvalla korvauksella koettiin tarvetta viranomaisen ja kuntien työmäärän keventämiseksi. Lausunnoissa tuotiin myös esiin, että toteutuneiden jätehuolto- ja siivoukuskustannusten selvittäminen on osoittautunut kunnille haastavaksi eikä kustannuksista välttämättä saataisi luotettavaa tietoa. Esiin tuotiin myös, että ehdotettu muutos antaisi kaikille kunnille yhtäläiset mahdollisuudet korvausten hakemiseen. Pirkanmaan ELY-keskus korosti, että ilman kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen siirtymistä viranomaisen olisi ratkaistava kuntien kustannusten hyväksyttävyyden ja kuultava tuottajia ja tuottajayhteisöjä, mikä tekisi korvausmenettelystä raskaan. Lausunnoissa katsottiin myös, että kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen perustuva korvaus parantaisi tuottajien mahdollisuutta ennakoita vuosittaisten korvausten määrää.

Suomen Kuntaliiton mukaan kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen perustuvaa korvausta tulisi harkita uudelleen tupakkajätteen keräysastioiden sekä tiedotus- ja neuvontatoimien osalta. Kuntaliitto ehdotti, että kunnilla tulisi olla oikeus saada korvaus tupakkajätteen keräysastioiden hankkimisesta, jotta kunnat voisivat saavuttaa valtioneuvoston asetuksessa eräistä muovituotteista vaaditun keräysastioiden määrän. Kuntaliitto katsoi kuitenkin, että korvaukset tupakkajätteen keräysastioiden ylläpitokustannuksista voisivat perustua kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen. Kuntaliiton mukaan tiedotus ja neuvonta on tyypillisesti kampanjaluontoista ja alueellista, ja sen kustannuksia on hankalaa erotella muusta tupakoinnin vähentämiseen liittyvästä neuvonnasta. Kuntaliitto toi esiin myös tupakkajätteiden keräysastioiden sekä tiedotus- ja neuvontatoimien kustannuksiin liittyvän epävarmuuden. Lisäksi Kuntaliitto ehdotti täsmennystä siihen, että kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen perustuva korvaus määräytyisi korvauksen laskentavuoden joulukuun viimeisen päivän asukasluvun mukaisesti.

Osa lausunnonantajista kyseenalaisti kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen perustuvien korvausten kustannusvastaavuuden, koska todelliset asukaskohtaiset kustannukset vaihtelevat kunnittain. Suomen SUP-Tuottajayhteisö katsoi, että ehdotus on vastoin aiemmin päätettyä tuottajan kustannusvastuun perustumista kuntien todellisiin kustannuksiin vuoden 2026 alusta alkaen. Se huomautti jätehuolto- ja siivoustoimien kustannuksista tehtyjen selvitysten osoittavan, että kunnat kykenevät arvioimaan kustannuksiaan ja toi esiin, että kuntien vuodelta 2023 ilmoittamat kustannukset olivat pienemmät kuin Kuntaliiton tekemän selvityksen mukaiset kustannukset ja siirtymäajan kiinteämääräinen kustannus. Suomen SUP-

Tuottajayhteisö huomautti myös siitä, että korvauksen perustuessa kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen asianosaisten kuulemiselle ei olisi enää tarvetta.

Osa lausunnonantajista katsoi, että tuottajien maksamien korvausten perustuessa kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen niistä tulisi veroluonteisia maksuja. Nikotiinipussien tuottajien mukaan kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen perustuva korvaus olisi ongelmallinen nikotiinipussien kannalta, koska ne ovat jo valmisteveron piirissä. Tuottajien mukaan korvaus saattaisi johtaa nikotiinipussien myyntihintojen nousuun, mikä ohjaisi kulutusta pois kotimaisilta markkinoilta ja lisäisi laitonta myyntiä.

Lausunnoissa painotettiin, että korvausten laskentaperusteiden tulisi olla läpinäkyviä ja perustua ajantasaiseen, riittävään ja luotettavaan tietoon ja että ne tulisi määritellä asianosaisten toimijoiden kesken avoimella ja tasapuolisella tavalla. Yksi nikotiinipussien tuottaja katsoi, ettei kansainvälisen tupakkapuitesopimuksen perusteella voida estää tupakkatuotteiden tai nikotiinipussien tuottajia osallistumasta työ- ja seurantaryhmiin tai keskusteluihin tuottajien korvaamista kustannuksista. Toisaalta sosiaali- ja terveysministeriö nosti esille, että rajoitettu kanssakäyminen tupakantuottajien kanssa koskee kaikkia hallinnonaloja, ei pelkästään terveydenhuoltoa. Yksi edunvalvontajärjestö ehdotti, että kuntien väliset erot roslien koostumuksessa otettaisiin huomioon tuottajien maksamia korvauksia määritettäessä.

Lausunnoissa esiin tuodut huolet kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen perustuvasta korvauksesta ovat aiheellisia. Kiinteämääräiseen kustannukseen perustuva korvaus päädyttiin kuitenkin pääosin säilyttämään, sillä sitä pidettiin perusteltuna viranomaisen ja kuntien työmäärän vähentämisen kannalta. Lausuntopalautteen perusteella muutettiin kuitenkin tuottajan kustannusvastuuta siten, että suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan tulisi korvata tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden hankintakustannukset kuntien toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Muutosta pidettiin tarpeellisena, jotta kunnat voisivat saada täysimääräisen korvauksen tupakkajätteen keräysastioista, jotka niiden on hankittava eräistä muovituotteista annetun valtioneuvoston asetuksen edellyttämän vaatimustason täyttämiseksi. Myös SUP-direktiivi edellyttää, että tuottajat huolehtivat tupakkajätteen keräysinfrastruktuurin kustannuksista. Tupakkajäteastioiden hankintakustannustiedon keräämisen ja toimittamisen viranomaiselle katsottiin myös olevan kunnille helpompaa kuin jätteen keräystä, roskaantumisen siivoamista sekä tiedotusta ja neuvontaa koskevien kustannustietojen kerääminen ja raportointi. Myös viranomaisen näkökulmasta hankittujen tupakkajäteastioiden tarpeellisuuden ja kustannusten oikeellisuuden arviointia pidettiin helpompana kuin muiden jätehuolto- ja siivoustoimien ja niiden kustannusten arviointia.

Lausuntopalautteen perusteella ehdotukseen täsmennettiin, että säädettäessä valtioneuvoston asetuksella kiinteämääräisen asukaskohtaisen vuosikustannuksen suuruudesta käytettäisiin perusteena kunnille aiheutuvista jätehuolto- ja siivoustoimien kustannuksista saatavilla olevia tietoja. Myös tuottajien maksaman korvauksen määräytymisperusteita selvennettiin tuottajan kustannusvastuun läpinäkyvyyden parantamiseksi. Lisäksi täsmennettiin, että kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen perustuva korvaus määräytyisi sen mukaan, kuinka monta asukasta kunnassa on kustannusten syntymisvuoden joulukuun viimeisenä päivänä.

Ehdotukseen ei tehty muutoksia liittyen korvausten määrittämiseen asianosaisten toimijoiden kesken avoimella ja tasapuolisella tavalla. Asiaa koskevan säännöksen lisäämistä lakiin ei pidetty tarpeellisena, sillä SUP-direktiivin 8 artiklan 4 kohta edellyttää, että tuottajan kattamat kustannukset vahvistetaan asianomaisten toimijoiden kesken avoimella tavalla. Ehdotukseen ei

myöskään tehty muutoksia sen huomioimiseksi, että kuntien välillä on eroja roskaantumisessa. Kuntien välisten roskaantumiseröjen selvittämisen katsottiin olevan kohtuuttoman työlästä.

6.4 Korvauksen jakaminen tuoteryhmien ja tuottajien kesken

Tuottajien kunnille maksaman korvauksen jakamisessa tuoteryhmien ja tuottajien kesken tulisi usean lausunnonantajan mukaan ottaa huomioon, ettei tuottajavastuuelvoitteensa hoitavien tuottajien pitäisi joutua kantamaan tuottajavastuun hoitamatta jättäville tuottajille kuuluvaa vastuuta. Osa nikotiinipussien tuottajista toi lausunnoissaan esiin myös ulkomailta tai laittomasti ostetut nikotiinipussit. Lausunnoissa huomautettiin myös, että nikotiinipussit ovat samannäköisiä kuin nuuskapussit ja pussimuotoiset nikotiinikorvauslääkkeet, eikä näitä ole eroteltu toisistaan roskien koostumus selvityksissä. Lausunnoissa katsottiin, että tuottajien kustannusvastuun tulisi kattaa vain Suomesta laillisesti ostetut nikotiinipussit.

Suomen Kuntaliitto toivoi täsmennystä siihen, etteivät tupakkajätteelle tarkoitetut keräysastiat kuuluisi nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuun piiriin. Lisäksi Suomen Kuntaliitto piti epäselvänä tiedotus- ja neuvontakustannusten jakamista tupakkatuotteiden ja nikotiinipussien tuottajien kesken. Sumi Oy lausui, että myös kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien kosteuspyyhkeiden ja ilmapallojen tuottajilla tulisi tasapuolisuuden vuoksi olla velvollisuus korvata kunnille sekä jätteen keräyksen että roskien siivouksen kustannukset.

Lausuntopalautteen perusteella lisättiin nikotiinipussin määritelmään niitä vastaavat lääkelain alaiset nikotiinikorvaushoitovalmisteet, jotta nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuu kattaisi kaikki Suomessa laillisesti myytävät nikotiinipussit. Nuuskapusseja ei lisätty määritelmään, sillä niiden myynti ja maahantuonti on kielletty tupakkalaissa.

Jätelain 46 §:n mukaan laajennettu tuottajavastuu koskee tuottajan Suomen markkinoille saattamia tuotteita ja etäkaupalla suoraan käyttäjille myymiä tuotteita sekä tuottajan markkinaosuuteen nähden kohtuulliseksi katsottavaa osuutta muista vastaavista tuotteista riippumatta tuotteiden markkinoille saattamisen ajankohdasta. SUP-direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä sama periaate otettiin myös jätelain 48 a §:ään, joka koskee eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuuta. Tämä tarkoittaa, että nikotiinipussien tuottaja olisi vastuussa markkinaosuutensa mukaisesti myös kuluttajien ulkomailta tai laittomasti ostamista sekä vapaamatkustajien markkinoille saattamien nikotiinipussien kunnille aiheuttamista roskaantumisen ehkäisemisen ja siivoamisen kustannuksista. Periaate koskee myös tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvien kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajia. Lausuntopalautteen perusteella ei pidetty perusteltuna muuttaa tätä periaatteellista ratkaisua.

Lausuntopalautteen johdosta ehdotukseen täsmennettiin, etteivät tupakkajätteelle tarkoitetut keräysastiat kuuluisi nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuun piiriin, vaan suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajalla olisi velvollisuus korvata kyseiset kustannukset kunnille.

Lausuntopalautteen perusteella ei ehdoteta kosteuspyyhkeiden ja ilmapallojen tuottajien kustannusvastuun laajentamista jätteen keräyksen kustannuksiin, koska kyseisten tuotteiden osuus roskaantumisesta on hyvin pieni. SUP-direktiivi ei myöskään edellytä, että kosteuspyyhkeiden ja ilmapallojen tuottajat vastaisivat tuotteista aiheutuvan jätteen keräyksen kustannuksista.

6.5 Korvausmenettely

Lausunnoilla olleessa hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettiin, että kunta olisi oikeutettu tuottajien maksamiin korvauksiin ilmoitettuaan maksutietonsa viranomaiselle määräaikaan mennessä. Lisäksi ehdotettiin, että kunnilla olisi korvausmenettelystä erillinen velvollisuus toimittaa viranomaiselle selvitys toteutetuista jätehuolto- ja siivoustoimista.

Korvausten maksaminen kunnille pelkästään maksutietojen ilmoittamisen perusteella keräsi runsaasti kritiikkiä. Lausunnoissa katsottiin, että kuntien kustannusten ilmoittamisvelvollisuuden poistaminen heikentäisi tuottajavastuujärjestelmän läpinäkyvyyttä, kustannusten oikeudenmukaista kohdentamista ja kuntien kannustimia kustannustehokkaiden jätehuolto- ja siivoustoimien kehittämiseen. Useat lausunnonantajat korostivat, että tiedonpuute kuntien toteutuneista kustannuksista ei saisi aiheuttaa lisäkustannuksia tuottajille. Lausunnonantajien mukaan tuottajien kustannusvastuun tulisi kattaa SUP-direktiivin mukaisesti kustannustehokkaat jätehuolto- ja siivoustoimet ja korvausten tulisi olla oikeasuhtaisia. Sumi Oy katsoi lisäksi, että tuottajan kustannusvastuun tulisi mukautua kustannusten vähenemiseen, minkä tulisi olla tuottajien ja kuntien tavoitteena. Useat lausunnonantajat pitivät tärkeänä, että kunnilta edellytettäisiin jätehuolto- ja siivoustoimien kustannusten seuranta- tai arviointia. Osa lausunnonantajista katsoi, että kustannusten raportointiin tulisi olla edellytys maksettavalle korvaukselle.

Osa yrityksistä ja tuottajayhteisöistä lausui, että kustannusten ilmoittamisvelvollisuuden poistaminen voisi johtaa siihen, ettei kustannuksia voitaisi vahvistaa SUP-direktiivin vaatimalla avoimella tavalla asianomaisten toimijoiden kesken. Suomen SUP-Tuottajayhteisö huomautti myös, että pelkkien maksutietojen ilmoittaminen toteutuneiden kustannusten sijaan kannustaisi useampaa kuntaa hakemaan korvauksia, mikä kasvattaisi tuottajille aiheutuvia kustannuksia.

Suuri osa lausunnonantajista piti perusteltuna kunnan velvollisuutta toimittaa viranomaiselle selvitys toteutetuista jätehuolto- ja siivoustoimista, koska sen avulla voitaisiin varmistaa korvausten käyttäminen tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluviin toimiin. Osa lausui myös, että selvityksen perusteella voitaisiin jossain määrin arvioida vastaavatko tuottajien maksamat korvaukset kuntien kustannuksia. Osa lausunnonantajista toivoi selvitysten sisältävän myös eriteltyä kustannustietoa kustannustehokkuuden varmistamiseksi ja parantamiseksi sekä raportointia kustannuksia hillitsevistä toimista. Etenkin yritysten, edunvalvontajärjestöjen ja tuottajayhteisöjen mukaan selvityksen tulisi olla vähimmäisedellytys korvausten maksamiselle.

Pirkanmaan ELY-keskus ja Suomen Kuntaliitto toivoivat selvennystä, millainen jätehuolto- ja siivoustoimia koskevan selvityksen tulisi olla. Pirkanmaan ELY-keskus pohti myös, miten puutteellisten tietojen toimittamiseen, selvityksen kokonaan tekemättä jättämiseen tai velvoitteiden laiminlyöntiin reagoitaisiin sekä miten säännös suhteutuu jätelain 74 § 2 momenttiin kunnan siivoamisvelvollisuudesta ja 75 §:ään siivoamisesta määrittämisestä. Suomen Kuntaliitto ehdotti, että hallinnollisen taakan keventämiseksi kunnat voisivat toimittaa selvityksen kolmen vuoden välein.

Pirkanmaan ELY-keskus kannatti korvausmenettelyyn ehdotettuja muutoksia, mutta toi esiin epäselvyyden siitä, olisiko kunta oikeutettu korvauksiin, jos se toimittaa viranomaiselle maksutiedot, mutta ei selvitystä toteutuneista jätehuolto- ja siivoustoimista. Suomen Kuntaliitto katsoi, että viranomaisen oikeus tehdä päätös tuottajien maksamista korvauksista kuulematta asianosaisia tulisi rajata tarkkaan. Kuntaliitto korosti myös, että päätöksestä tulee olla mahdollisuus valittaa.

Yksi edunvalvontajärjestö piti ongelmallisena, ettei tuottaja saa korvauksista valituskelpoista viranomaisen päätöstä. Kaksi lausunnonantajaa piti yritysten kannalta haasteellisena, että tuottajan maksama korvaus määräytyy jälkikäteen. Yksi yritys ehdotti, että tuottajayhteisöt tulisi velvoittaa ilmoittamaan tulevan vuoden maksut jo ennen vuoden loppumista.

Lausuntopalautteen perusteella korvausmenettelyä muutettiin siten, että korvausten saamisen edellytyksenä olisi, että kunta toimittaa viranomaiselle selvityksen edellisenä vuonna toteutetuista jätehuolto- ja siivoustoimista ja niiden kustannuksista. Kuntien ja viranomaisen työmäärän vähentämiseksi katsottiin, että selvityksen tulisi olla mahdollisimman yksinkertainen. Näin ollen päädyttiin siihen, että selvityksessä olisi ilmoitettava toteutetut toimet lyhyesti kuvattuina ja arviot eri toimien kokonaiskustannuksista. Tupakkajätteen keräysastioista olisi kuitenkin ilmoitettava hankittujen keräysastioiden lukumäärä ja hankintakustannukset, jotta tuottajat voisivat korvata ne toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Selvityksen avulla katsottiin voitavan varmistaa, että korvauksia maksettaisiin vain kunnille, jotka ovat toteuttaneet tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvia toimia roskaantumisen ehkäisemiseksi ja siivoamiseksi. Lisäksi selvityksen avulla voitaisiin kerätä tietoa kuntien toteuttamista toimista ja niiden kustannuksista, jotta tuottajien maksamien korvausten suhdetta kuntien kustannuksiin voitaisiin seurata ja tarvittaessa muuttaa kiinteämääräistä asukaskohtaista kustannusta.

Tuottajan kustannusvastuun läpinäkyvyyden parantamiseksi ehdotukseen lisättiin myös säännös, jonka mukaan viranomaisen olisi liitettävä korvauksia koskevaan päätökseen kuntien toimittamien selvitysten perusteella tehty yhteenveto. Viranomaisen työmäärän pitämiseksi kohtuullisena ehdotetaan, että yhteenvedossa olisi kuvattava yleisellä tasolla kuntien toteuttamia toimia ja niiden kustannuksia. Säännöskohtaisiin perusteluihin lisättiin myös selvennys, että viranomaisen ei olisi tarpeen arvioida korvauspäätöstä varten kuntien ilmoittamia toimia tai kustannusarvioita siltä osin, kuin tuottajan maksamat korvaukset perustuvat kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen.

Lausuntopalautteen perusteella ei pidetty tarpeellisena selventää korvausmenettelyn suhdetta jätelain 74 §:n 2 momenttiin kunnan siivoamisvelvollisuudesta ja 75 §:ään siivoamisesta määräämisestä. Tuottajan kustannusvastuuseen liittyvissä säännöksissä ei velvoitettaisi viranomaista valvomaan kunnan siivoustoimia, vaan tuottajan maksaman korvauksen saamiseksi riittäisi, että kunta toimittaa viranomaiselle määräaikaan mennessä selvityksen toteuttamistaan tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvista toimista ja niiden kustannuksista.

Lausuntopalautteen perusteella ei myöskään pidetty tarpeellisena säätää tarkemmin, missä tilanteissa Lupa- ja valvontavirasto voisi tehdä päätöksen korvauksista asianosaisia kuulematta. Huolimatta siitä, että viranomaisen voisi tehdä päätöksen asianosaisia kuulematta, ellei siihen ole erityistä perustetta, päätöksestä voisi kuitenkin valittaa. Korvauspäätös myös toimitetaan tuottajayhteisöille ja tuottajille, joita se koskee.

Lausuntopalautteen perusteella ei muutettu korvausten määräytymistä jälkikäteen, sillä se mahdollistaisi kuntien korvauksen saamisoikeuden perustumisen edellisenä vuonna toteutettuja jätehuolto- ja siivoustoimia ja niiden kustannuksia koskevan selvityksen toimittamiseen viranomaiselle. Tuottajayhteisöille ei myöskään ehdoteta velvollisuutta ilmoittaa tulevan vuoden tuottajamaksuja ennen vuoden loppumista, koska katsottiin, että tuottajayhteisöillä tulisi olla mahdollisuus päättää yhteistyössä jäseninään olevien tuottajien kanssa, miten tuottajavastuuelvoitteet hoidetaan.

6.6 Tiedotus ja neuvonta roskaantumisen ehkäisemiseksi

Suuri osa lausunnonantajista kannatti kunnan velvollisuutta järjestää tiedotusta ja neuvontaa nikotiinipusseista aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseksi. Lausunnonantajat pitivät tiedotusta ja neuvontaa keskeisenä keinona ehkäistä roskaantumista. Etenkin ympäristö- ja terveysjärjestöt sekä Suomen Kuntaliitto nostivat esille, että korvaussummien tulisi oltava riittävän suuria ja korvausten hakemisen yksinkertaista, jotta kunnilla olisi tosiasiallinen mahdollisuus panostaa tiedotukseen ja neuvontaan. Lausunnonantajat pitivät myös tärkeänä, että kunnille tiedotettaisiin mahdollisuudesta hakea korvauksia neuvonnan ja tiedotuksen järjestämiseen ja että siihen tarjottaisiin ohjausta. Kuntaliitto esitti myös tuottajien kustannuksella laadittua valtakunnallista tiedotusaineistoa kuntien käyttöön.

Suuri osa lausunnonantajista piti myös tärkeänä sitä, että nikotiinipussien tuottajien roolina olisi tiedotuksen ja neuvonnan osalta ainoastaan kustannusten korvaaminen, jotta tuottajat eivät saisi mahdollisuutta tuotteidensa markkinointiin, epäsuoraan mainontaan tai julkisuuskuvansa parantamiseen. Suomen Kuntaliitto katsoi, ettei ehdotettu kustannusten korvausjärjestelmä takaa kunnille täysimääräistä korvausta tiedotuksen ja neuvonnan kustannuksista ja piti siksi kunnan velvollisuutta järjestää tiedotusta ja neuvontaa kyseenalaisena. Kuntaliitto painotti, että kustannukset tulisi korvata kunnille täysimääräisesti ja ehdotti, että tiedotuksen ja neuvonnan osalta tulisi päättää toimien ja kustannusten enimmäistaso ja määrittää korvaustaso sen mukaan. Yksi nikotiinipussien tuottaja ehdotti, että tiedotuksen ja neuvonnan kustannuksille tulisi asettaa joko kiinteä yläraja tai tietty prosenttiosuus tuottajavastuumaksusta ottaen huomioon SUP-direktiivin kustannustehokkuusvaatimus.

Suomen SUP-Tuottajayhteisö Oy nosti esille, että tiedotus- ja neuvontatoimien kustannustehokkuuden varmistamiseksi tuottajilla tulisi olla oikeus tietää tiedotuksen ja neuvonnan sisältö ja keinot. Osa nikotiinipussien tuottajista katsoi, että tiedotuksen ja neuvonnan tulisi keskittyä roskaamisen vähentämiseen. Yksi nikotiinipussien tuottaja lausui, että tuottajavastuun piirissä olevilla tuottajilla tulisi olla oikeus osallistua tiedotukseen ja neuvontaan.

John Nurmisen Säätiö ehdotti harkittavaksi sitä, että tupakkatuotteiden ja nikotiinipussien tuottajille asetettaisiin velvollisuus tiedottaa ja neuvoa tuotteiden aiheuttamasta roskaantumisesta esimerkiksi tuotepakkauksissa niin, että teollisuudelle ei luoda mahdollisuutta tuotteiden markkinointiin tai positiivisen kuvan luomiseen tuotteiden käytöstä tai tupakkateollisuudesta. John Nurmisen Säätiö katsoi, että tuottajien suoraan käyttäjille kohdistama tiedotus todennäköisesti tavoittaisi kohderyhmän paremmin kuin kunnan järjestämä tiedotus.

Lausuntopalautteen perusteella ei tehty muutoksia tiedotuksen ja neuvonnan kustannuksista maksettavien korvausten perustamiseen kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen. Ratkaisulla pyrittiin pitämään sääntely yksinkertaisena ja välttämään korvausmenettelystä viranomaisille ja kunnille aiheutuvaa työtä.

Lausuntopalautteen perusteella ei myöskään tehty muita muutoksia roskaantumisen ehkäisemiseksi tehtävään tiedotukseen ja neuvontaan liittyen. Tätä ei pidetty tarpeellisena, sillä tuottajayhteisöjen ja tuottajien olisi mahdollista saada tietoa kuntien toteuttamista tiedotus- ja neuvontatoimista viranomaisen korvauspäätökseen liitettävästä kuntien jätehuolto- ja siivoustoimia koskevasta selvityksestä. Myös tuottajan kustannusvastuun seurantarivissä tuottajayhteisöillä olisi mahdollisuus saada tietoa kuntien toteuttamasta tiedotuksesta ja neuvonnasta. Tupakkatuotteiden ja nikotiinipussien tuottajien osallistumista tiedotukseen ja neuvontaan ei pidetty perusteltuna, koska on tarpeen varmistaa, ettei tuottajille syntyisi

mahdollisuutta markkinoida tuotteitaan tai parantaa mielikuvaa tupakka- ja nikotiiniteollisuudesta. Vaikka roskaantumista koskeva tiedotus nikotiinipussien pakkauksissa voisi olla tehokas keino tavoittaa nikotiinipussien käyttäjät, pakkausmerkitöjä koskevien vaatimusten katsottiin sopivan paremmin EU:n lainsäädäntöön.

6.7 Voimaantulo

Suurimmalla osalla lausunnonantajista ei ollut lausuttavaa eräiden muovituotteiden tuottajan kustannusvastuun muutoksen voimaantulosta, mutta joitakin huomioita esitettiin. Suomen Kuntaliitto ja Pirkanmaan ELY-keskus toivoivat siirtymäaikatarpeiden tarkistamista. Pirkanmaan ELY-keskuksen mukaan aika nikotiinipussien tuottajien järjestäytymiseksi tuottajayhteisöksi jäisi lyhyeksi tuottajavastuun alkaessa heti lain tultua voimaan. Pirkanmaan ELY-keskus katsoi myös, että se ei voi osoittaa maksuvelvollisuutta tuottajille, mikäli ne eivät ole järjestäytyneet tuottajayhteisöksi tai rekisteröityneet tuottajarekisteriin. Pirkanmaan ELY-keskuksen mukaan korvauksen maksuvelvollisuus tulisi määrättäväksi vasta vuonna 2027, mutta tiedot tuottajien markkinoille laskemista tuotteista tulisi kerätä jo vuoden 2026 alusta lukien. Pirkanmaan ELY-keskus ehdotti kustannusvastuun alkamiselle vuoden siirtymäaikaa ja lisäksi määräaikaa tuottajan tai tuottajayhteisön rekisteröitymiselle tuottajarekisteriin. Yksi nikotiinipussien tuottaja katsoi, että nikotiinipussien tuottajan tuottajavastuun tulisi tulla voimaan vasta sen jälkeen, kun tupakkalain kaikki säännökset on saatettu täysimääräisesti voimaan.

Lausuntopalautteen perusteella ehdotukseen lisättiin siirtymäsäännös, jonka mukaan nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuuta alettaisiin soveltaa vuoden siirtymäajan jälkeen. Siirtymäaikaa pidettiin perusteltuna, jotta nikotiinipussien tuottajat ehtisivät järjestäytyä tuottajayhteisöksi tai rekisteröityä tuottajarekisteriin ennen kuin tuottajavastuuta alettaisiin soveltaa. Ehdotukseen lisättiin myös määräaika, johon mennessä nikotiinipussien tuottajayhteisön tai tuottajan olisi haettava hyväksyntää tuottajarekisteriin. Muilta osin nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuun lykkäämistä ei pidetty tarpeellisena. Ehdotukseen lisättiin myös selvyuden vuoksi siirtymäsäännös tuottajien maksamien korvausten määräytymiseen sovellettavista säännöksistä. Selvennystä pidettiin tarpeellisena, koska Lupa- ja valvontavirasto tekee päätöksen tuottajien maksamista korvauksista niiden määräytymisvuotta seuraavana vuonna.

7 Säännöskohtaiset perustelut

6 §. Muut määritelmät. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 35 kohta nikotiinipussin määritelmäksi, koska nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen ehkäiseminen ja siivoaminen lisättäisiin eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuun piiriin. Nikotiinipussilla tarkoitettaisiin tupakkalain 2 §:n 14 a kohdassa tarkoitettua savutonta nikotiinituotetta, joka on pakattu annospussiin sekä vastaavaa nikotiinikorvaushoitovalmistetta, johon sovelletaan lääkelakia. Momentin 34 kohdan lopussa oleva piste muutettaisiin puolipisteeksi.

48 §. Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 12 kohta nikotiinipussien ja niiden tuottajien lisäämiseksi tuottajavastuun piiriin sekä nikotiinipussien tuottajan määrittelemiseksi. Sääntelyn pitämiseksi mahdollisimman yksinkertaisena tuottajavastuun piiriin lisättäisiin kaikki nikotiinipussit riippumatta siitä, sisältävätkö ne muovia. Muovia sisältäviä ja muovittomia nikotiinipusseja ei voida silmämääräisesti erottaa toisistaan, joten niiden osuuksia jäteastioihin kerätystä jätteestä ja siivotusta roskasta olisi kohtuuttoman työlästä tutkia. Nikotiinipussien tuottajana pidettäisiin

tuotteen valmistajaa tai maahantuojaa. Momentin 11 kohdan lopussa oleva piste muutettaisiin puolipisteeksi.

48 a §. *Eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden ja nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuu.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 4 kohta, jolla määritettäisiin nikotiinipussien tuottajan tuottajavastuuta. Nikotiinipussien tuottajalla olisi ainoastaan 48 b §:n mukainen kustannusvastuu kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista. Nikotiinipussien tuottajalla ei olisi voimassa olevan lain 46 §:n mukaista vastuuta järjestää markkinoille saattamiensa tuotteiden jätehuolto sekä vastata siitä aiheutuvista kustannuksista. Pykälän otsikkoa muutettaisiin siten, että siitä ilmenisi, että tuottajan kustannusvastuu koskee kertakäyttöisten muovituotteiden lisäksi myös nikotiinipusseja. Momentin 3 kohdan lopussa oleva piste muutettaisiin puolipisteeksi.

48 b §. *Tuottajan kustannusvastuu tietyistä kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että tuottajan velvollisuus vastata tuotteista kunnille voimassa olevan lain 48 c §:ssä tarkoitetuilla alueilla aiheutuvien jätehuolto- ja siivoustoimien kustannuksista korvattaisiin velvollisuudella korvata tuotteista kunnille mainituilla alueilla aiheutuvat jätehuolto- ja siivoustoimien kustannukset. Momentissa säädettäisiin tuottajan maksaman korvauksen perustumisesta kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen. Kiinteämääräisen asukaskohtaisen kustannuksen suuruudesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella, jonka valmistelussa hyödynnettäisiin kuntien valvontaviranomaiselle vuosittain raportoimia tietoja tekemistään jätehuolto- ja siivoustoimista sekä niistä aiheutuneista kustannuksista. Kiinteämääräinen asukaskohtainen vuosikustannus koostuisi jätteen keräyksen, roskaantumisen siivoamisen sekä tiedotuksen ja neuvonnan asukaskohtaisista kokonaisvuosikustannuksista. Viime kädessä korvaus määräytyisi sen mukaan, kuinka monta asukasta kunnassa on kustannusten syntymisvuoden joulukuun 31 päivänä. Tuottajan velvollisuus korvata jätehuolto- ja siivoustoimien kustannukset kunnille koskisi 48 §:n 1 momentin 6–10 kohdassa tarkoitettujen kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajia ja 12 kohdassa tarkoitettujen nikotiinipussien tuottajia. Korvausvelvollisuus olisi vuosittainen samoin kuin voimassa oleva velvollisuus vastata kustannuksista. Tuottajan velvollisuus vastata kustannuksista muutettaisiin kustannusten korvausvelvollisuudeksi myös pykälän muissa momenteissa, jotta ne olisivat johdonmukaisia 1 momentin kanssa.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että se koskisi kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan lisäksi nikotiinipussien tuottajaa. Nikotiinipussien tuottajan olisi korvattava kunnille kustannukset, jotka koituvat nikotiinipusseista aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetyn jätteen keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn järjestämisestä, roskaantumisen siivoamisesta ja siivottujen roskien kuljetuksesta ja käsittelystä sekä näihin toimiin ja roskaantumisen ehkäisemiseen liittyvästä tiedotuksesta ja neuvonnasta. Pykälän 3 momentista poistettaisiin maininta tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden kuulumisesta roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetyn jätteen keräyksen kustannuksiin, sillä tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden kustannusten korvaamisesta säädettäisiin erikseen 4 momentissa.

Pykälän 4 momentti olisi uusi ja siinä säädettäisiin kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan velvollisuudesta korvata kunnille kustannukset, jotka koituvat tupakkajätteelle tarkoitetuista keräysastioista. Poiketen muista kuntien kustannuksista tuottajan olisi korvattava roskaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen kannalta tarpeellisiksi katsottavien tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden hankintakustannukset kuntien toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Muut tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden kustannukset, kuten huolto- ja korjauskustannukset, sekä

kustannukset keräysastioiden tyhjennyksestä ja kerätyn tupakkajätteen kuljetuksesta ja käsittelystä, sisältyisivät kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen.

Voimassa olevan pykälän 4 momentti siirrettäisiin 5 momentiksi ja sitä muutettaisiin siten, että tuottajan velvollisuus vastata kustannuksista muutettaisiin kustannusten korvausvelvollisuudeksi.

48 d §. Tuottajien kunnille maksaman korvauksen määräytyminen. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että kustannusvastuun määräytymisen sijaan siinä säädettäisiin 48 b §:ssä tarkoitetun tuottajien kunnille maksaman korvauksen määräytymisestä. Muutos tarvittaisiin, jotta momentti olisi johdonmukainen ehdotetun 48 b §:n kanssa. Momenttiin lisättäisiin uusi 1 kohta, jonka mukaan yhtenä korvauksen määräytymisperusteena olisi jätteen keräyksen, roskaantumisen siivoamisen sekä tiedotuksen ja neuvonnan osuudet kiinteämääräisestä asukaskohtaisesta vuosikustannuksesta. Voimassa olevan pykälän 1 momentin 1 kohta siirtyisi 2 kohdaksi ja muutettaisiin johdonmukaiseksi uuden 1 kohdan ja ehdotetun 48 b §:n kanssa. Kohdan mukaan korvauksen määräytymisperusteena olisi tuottajien osuus jätteen keräyksen ja roskaantumisen siivoamisen kustannuksista. Tuottajien osuus jätteen keräyksen ja roskaantumisen siivoamisen kustannuksista määräytyisi käytännössä sen perusteella, kuinka suuren osuuden tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvat tuotteet koostumus selvityksen mukaan muodostavat kerätystä jätteestä ja siivotusta roskasta. Momentin 2 kohta siirtyisi 3 kohdaksi ja siinä oleva viittaus momentin 1 kohtaan muutettaisiin viittaukseksi 2 kohtaan. Kohdan sanamuoto muutettaisiin johdonmukaiseksi edeltävien kohtien kanssa. Kohdan mukaan korvauksen määräytymisperusteena olisi kunkin 48 b §:ssä tarkoitetun tuoteryhmän osuus momentin 2 kohdassa tarkoitetusta tuottajien kustannusosuudesta jätteen keräyksen ja roskaantumisen siivoamisen kustannuksista laskettuna jätteen ja roskan painon, kappalemäärän, tilavuuden tai näiden yhdistelmän tai muun tarkoituksenmukaisen tekijän perusteella. Momentin 3 kohta siirtyisi muuttamattomana 4 kohdaksi.

Pykälän 2 momentti olisi uusi ja siinä säädettäisiin nikotiinipusseihin sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluviin suodattimellisiin tupakkatuotteisiin ja tupakansuodattimiin liittyvän tiedotuksen ja neuvonnan kustannusten jakamisesta kyseisten tuoteryhmien tuottajien kesken. Tiedotuksen ja neuvonnan osuus kiinteämääräisestä asukaskohtaisesta vuosikustannuksesta jaettaisiin tasan nikotiinipussien sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajien kesken. Momentissa säädettäisiin selvyuden vuoksi myös, että kunkin nikotiinipussien sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan osuus kustannuksista määräytyisi 1 momentin 4 kohdan mukaisesti.

Pykälän 3 momentti olisi uusi ja siinä säädettäisiin ehdotetun 48 b §:n 4 momentissa tarkoitetun kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan maksaman korvauksen määräytymisestä. Pykälän 1 momentista poiketen tuottajan maksama korvaus tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden hankintakustannuksista määräytyisi kuntien toteutuneiden kustannusten perusteella ja jaettaisiin tuottajien kesken 1 momentin 4 kohdan mukaisesti.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa valtioneuvoston asetuksella tarkemmat säännökset tuottajien korvausten perusteena olevista kustannuksista ja korvausten määräytymisestä. Säännös korvaisi voimassa olevan pykälän 2 momentin valtuussäännöksen. Momentin 1 kohdan mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin 48 b §:ssä tarkoitetun kiinteämääräisen asukaskohtaisen vuosikustannuksen suuruudesta ja jakamisesta jätteen keräyksen, roskaantumisen siivoamisen sekä tiedotuksen ja neuvonnan kustannuksiin käyttäen perusteena kuntien kustannuksista saatavilla olevia tietoja. Momentin 2 ja 3 kohdat

vastaisivat sisällöltään voimassa olevaa valtuussäännöstä, mutta niissä olevat viittaukset 1 momentin 1 ja 2 kohtaan muutettaisiin 1 momenttiin ehdotettujen muutosten mukaisesti. Momentin 2 kohdan mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta tuottajien kustannusosuudesta. Momentin 3 kohdan mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta kustannusten jakamisesta tuoteryhmittäin. Voimassa olevan pykälän 2 momenttiin sisältyvä säännös asetuksessa säädetystä kustannusten jakamisperusteesta poikkeamisesta siirrettäisiin selvyuden vuoksi korvausmenettelyä koskevan 48 e §:n 3 momenttiin.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin 4 momentissa tarkoitetun valtioneuvoston asetuksen antamisesta korkeintaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Valtioneuvoston asetus annettaisiin kolmeksi vuodeksi kerrallaan, jotta kiinteämääräisen asukaskohtaisen vuosikustannuksen suuruus ja jakaminen toimittain, tuottajien kustannusosuus sekä tuoteryhmäkohtaiset osuudet kustannuksista tarkistettaisiin säännöllisesti ja niitä muutettaisiin tarvittaessa.

Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan pykälän ehdotettua uutta sisältöä.

48 e §. Korvausmenettely. Pykälän 1 momentissa tarkoitettu kunnan velvollisuus ilmoittaa viranomaiselle jätehuolto- ja siivouskustannuksensa edelliseltä vuodelta ollakseen oikeutettu tuottajan maksamiin korvauksiin poistettaisiin. Myös säännös ilmoituksessa eriteltävistä kustannuksista poistettaisiin. Kustannusten ilmoittamisvelvollisuuden sijaan momentissa säädettäisiin kunnan velvollisuudesta toimittaa viranomaiselle selvitys edellisenä vuonna toteuttamistaan jätehuolto- ja siivoustoimista ja toimien kustannuksista ollakseen oikeutettu tuottajien maksamiin korvauksiin. Selvityksessä olisi ilmoitettava jätteen keräystoimet, roskaantumisen siivoamistoimet sekä tiedotus- ja neuvontatoimet lyhyesti kuvattuina. Selvityksessä olisi myös ilmoitettava arviot edellä mainittujen toimien kokonaiskustannuksista. Lisäksi selvityksessä olisi ilmoitettava edellisenä vuonna hankittujen tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden lukumäärä ja niiden hankinnasta aiheutuneet kustannukset, jotta tuottajat voisivat korvata keräysastioiden hankintakustannukset kuntien toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Selvityksen tarkoituksena olisi varmistaa, että korvauksia maksettaisiin vain kunnille, jotka ovat toteuttaneet tuottajan kustannusvastaan piiriin kuuluvia toimia roskaantumisen ehkäisemiseksi ja siivoamiseksi. Selvityksen avulla kerättäisiin myös seurantatietoa kuntien toteuttamista toimista ja niiden kustannuksista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevan pykälän mukaisesti viranomaisen päätöksestä kunnalle maksettavista korvauksista. Momenttiin lisättäisiin selvyuden vuoksi maininta päätöksen perustumisesta 48 d §:n lisäksi myös 48 b §:ään. Momenttiin lisättäisiin säännös siitä, että Lupa- ja valvontaviraston olisi liitettävä päätökseen kuntien toimittamien selvitysten perusteella tehty yhteenveto, jossa olisi kuvattava yleisellä tasolla kuntien toteuttamia toimia ja niiden kustannuksia. Yhteenvedon tarkoituksena olisi tarjota erityisesti tuottajille tietoa kuntien toteuttamista toimista ja niiden kustannuksista. Lupa- ja valvontaviraston ei olisi tarpeen arvioida päätöstä varten kuntien ilmoittamia toimia tai kustannusarvioita siltä osin, kuin tuottajan maksamat korvaukset perustuvat kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen. Tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden osalta Lupa- ja valvontaviraston olisi kuitenkin arvioitava kuntien ilmoittamien hankittujen tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden tarpeellisuutta sekä kustannusten oikeellisuutta. Momenttiin lisättäisiin myös säännös, jonka mukaan Lupa- ja valvontavirasto voisi tehdä momentissa tarkoitetun päätöksen kunnille maksettavista korvauksista asianosaisia kuulematta, jollei kuulemiselle ole erityistä perustetta. Tuottajien kunnille maksamien korvausten perusteena kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen asianosaisten kuulemiselle ei olisi tarvetta, jollei siihen olisi erityistä perustetta. Erityisenä perusteena asianosaisten kuulemiselle voisi olla esimerkiksi se, että kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten

tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan olisi korvattava tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden hankintakustannukset kuntien toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Tarvittaessa Lupa- ja valvontavirasto voisi tehdä korvauksista useamman kuin yhden päätöksen esimerkiksi siten, että tuottajan maksamista korvauksista tupakkajätteelle tarkoitetuista keräysastioista tehdään erillinen päätös.

Pykälän 3 momenttiin siirrettäisiin voimassa olevan lain 48 d §:n 2 momenttiin sisältyvä säännös valtioneuvoston asetuksessa säädettävästä kustannusten jakamisperusteesta poikkeamisesta. Säännöksen sanamuotoa muutettaisiin uuteen sijaintiin sopivammaksi ja säännökseen lisättäisiin viittaus ehdotettuun 48 d §:n 4 momenttiin, jossa kyseisestä valtioneuvoston asetuksesta säädettäisiin. Perusteet valtioneuvoston asetuksessa säädettävästä kustannusten jakamisperusteesta poikkeamisesta säilyisivät voimassa olevan sääntelyn mukaisina. Myös valtioneuvoston asetuksessa säädettävästä kustannusten jakamisperusteesta poikkeaminen voisi olla erityinen peruste asianosaisten kuulemiselle.

Pykälän otsikko muutettaisiin johdonmukaisemmaksi ehdotetun 48 b §:n kanssa.

48 g §. *Kunnan velvollisuudet tupakkatuotteista ja nikotiinipusseista aiheutuvan roskaantumisen ennalta ehkäisemisessä.* Pykälään tehtäisiin muutokset, jotka ovat tarpeen nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen ehkäisemisen ja siivoamisen lisäämiseksi tuottajan kustannusvastuun piiriin. Pykälään lisättäisiin viittaus 48 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettuihin nikotiinipusseihin ja niistä aiheutuviin jätteisiin, mikä tarkoittaisi, että kunnan olisi järjestettävä nikotiinipusseihin ja niistä aiheutuviin jätteisiin liittyvä neuvonta ja tiedotus 51 §:n mukaisesti. Pykälän otsikkoon tehtäisiin vastaava muutos.

51 §. *Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin. Voimassa olevan 1 momentin mukaan tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus ei koske 48 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettua suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajaa. Tuottajan sijaan kunta hoitaa tupakkatuotteita koskevan tiedotuksen ja neuvonnan voimassa olevan 48 g §:n mukaisesti. SUP-direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä tätä ratkaisua pidettiin tarpeellisena, jotta tupakkateollisuudelle ei luotaisi tiedotus- ja neuvontavelvollisuuden kautta mahdollisuutta toteuttaa tupakkalain 68 §:ssä kiellettyä tupakkatuotteiden markkinointia tai muutoin luoda positiivista mielikuvaa tupakoinnista tai tupakkateollisuudesta. Nikotiinipusseja koskevan tiedotuksen ja neuvonnan osalta vastaava ratkaisu olisi tarpeen samoin perustein kuin tupakkatuotteiden tapauksessa. Siten pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaus 48 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettujen nikotiinipussien tuottajaan, jolloin tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuutta ei sovellettaisi nikotiinipussien tuottajaan. Lisäksi pykälän 1 momentissa oleva käännösvirhe korjattaisiin.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Voimaantulosäännöksen 1 momentissa säädettäisiin jätelain muuttamista koskevan lain voimaantulosta. SUP-direktiivin täytäntöönpanemiseksi annetun jätelain muutoksen mukainen siirtymäaika päättyy vuoden 2025 lopussa. Ehdotettu lakimuutos olisi tarkoitettu tulemaan voimaan heti siirtymäajan päätyttyä eli 1.1.2026.

Voimaantulosäännöksen 2 momentti koskisi ajankohtaa, jolloin 48 b §:n mukaista nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuuta alettaisiin soveltaa. Nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuuta alettaisiin soveltaa vuoden siirtymäajan jälkeen, jotta nikotiinipussien tuottajille jäisi aikaa järjestäytyä tuottajayhteisöksi tai hakea hyväksyntää tuottajarekisteriin. Momentissa säädettäisiin myös määräajasta, johon mennessä nikotiinipussien tuottajayhteisön tai tuottajan olisi haettava hyväksyntää tuottajarekisteriin.

Tuottajien maksamista korvauksista tehdään päätös kuntien kustannusten syntymisvuotta seuraavana vuonna – toisin sanoen vuoden 2025 kustannusten korvauksista tehdään päätös vuonna 2026 ja niin edelleen. Voimaantulosäännöksen 3 momentissa säädettäisiin selvyuden vuoksi siitä, että tuottajien maksamiin korvauksiin kustannuksista, jotka kunnille aiheutuvat ennen ehdotetun lain voimaan tuloa toteutetuista jätehuolto- ja siivoustoimista ja joista tehdään päätös vuonna 2026, sovelletaan ehdotetun lain voimaantullessa voimassa ollutta 48 b, 48 d ja 48 e §:ää sekä ehdotetun lain voimaantullessa voimassa olleen 48 d §:n nojalla annettua valtioneuvoston asetusta eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille maksamista korvauksista. Vuoden 2026 korvauksiin, joista päätetään vuonna 2027, sovellettaisiin ehdotetun lain 48 b, 48 d ja 48 e §:ää sekä ehdotetun lain 48 d §:n nojalla annettavaa valtioneuvoston asetusta.

Liite

Johtuen 48 b §:ään ehdotetuista muutoksista, liitteessä oleva viittaus 48 b §:n 4 momenttiin muutettaisiin viittaukseksi pykälän 5 momenttiin.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

8.1 Valtioneuvoston asetus eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille maksamista korvauksista

Voimassa oleva valtioneuvoston asetus eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille maksamista korvauksista kumottaisiin. Sen tilalle annettaisiin uusi valtioneuvoston asetus, jossa säädettäisiin tarkemmin esityksessä ehdotettavan 48 d §:n 4 momentin nojalla tuottajien kunnille maksamien korvausten perusteena olevista kustannuksista ja korvausten määräytymisperusteista. Asetusluonnos on hallituksen esityksen liitteenä. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin kiinteämääräisestä asukaskohtaisesta kustannuksesta sekä sen jakamisesta jätteen keräyksen, roskien siivoamisen sekä tiedotuksen ja neuvonnan kustannuksiin. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin myös tuottajien osuudesta kiinteämääräisestä kustannuksesta ja tuottajien korvausten jakamisesta tuoteryhmittäin perustuen tuottajien voimassa olevan jätelain 48 f §:n mukaisesti tekemään koostumusselvitykseen. Tuottajat tekevät koostumusselvitystä parhaillaan ja sen on tarkoitus valmistua syksyllä 2025.

Valtioneuvoston asetuksessa säädettävä kiinteämääräinen asukaskohtainen vuosikustannus ja sen jakaminen eri toimien kustannuksiin päätettäisiin SUP-direktiivin 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti asianomaisten toimijoiden kesken avoimella tavalla. Edellä mainittu SUP-direktiivin säännös edellyttää myös, etteivät tuottajan korvaamat kustannukset ylitä kustannuksia, jotka ovat välttämättömiä tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvien toimien toteuttamiseksi kustannustehokkaasti. Kiinteämääräinen asukaskohtainen vuosikustannus ja sen jakaminen toimittain perustuisi kuntien jätehuolto- ja siivoustoimien kustannuksista saatavilla olevaan tietoon. Kuntien kustannuksista on tällä hetkellä saatavilla Kuntaliiton vuonna 2020 teettämän selvityksen lisäksi kuntien Pirkanmaan ELY-keskukselle ilmoittamat arviot vuosien 2023 ja 2024 kustannuksista.

Valtioneuvoston asetus annettaisiin korkeintaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Näin kiinteämääräistä asukaskohtaista vuosikustannusta ja sen jakamista toimittain, tuottajien kustannusosuutta sekä kustannusten jakamista tuoteryhmittäin voitaisiin päivittää kuntien kustannuksista ja kerätyn jätteen ja siivotun roskan koostumuksesta saatavien tietojen perusteella.

8.2 Valtioneuvoston asetus eräistä muovituotteista

Valtioneuvoston asetukseen eräistä muovituotteista tehtäisiin muutokset, joilla nikotiinipussit ja niiden tuottajat lisättäisiin asetuksen tuottajan omavalvontaa, seurantatietojen ilmoittamista, valtuutetun edustajan tiedotusvelvollisuutta, tuottajan ja tuottajayhteisön hakemusta tuottajarekisteriin hyväksymiseksi sekä ilmoitusta toiminnassa tapahtuneista muutoksista koskevien säännösten soveltamisen piiriin. Lupa- ja valvontavirastolle tulisi velvollisuus vuosittain tarkastaa ja koota nikotiinipussien tuottajien toimittamat seurantatiedot. Valtioneuvoston asetus annettaisiin tuottajan omavalvontaa koskevan jätelain 53 a §:n 4 momentin, tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuutta koskevan 54 §:n 3 momentin, tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuutta koskevan 51 §:n 4 momentin, valtioneuvoston asetusta viranomaisen tehtävistä koskevan 26 a §:n, Suomessa valtuutettuna edustajana toimimista koskevan 66 b §:n 3 momentin, hakemusta tuottajarekisteriin hyväksymiseksi koskevan 101 §:n 3 momentin sekä tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen muuttamista koskevan 106 §:n 3 momentin nojalla.

9 Voimaantulo

Ehdotetun jätelain muutoksen olisi tultava voimaan 1.1.2026, jotta tuottajien maksamien korvausten kustannusperusteen muutos saadaan voimaan samalla, kun SUP-direktiivin täytäntöönpanemiseksi annetun jätelain muutoksen yhteydessä säädetty kustannusperustetta koskeva siirtymäaika päättyy. Siirtymäajan jälkeen kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajien kunnille maksamien korvausten on tarkoitus perustua kokonaan kuntien ilmoittamiin kustannuksiin. Kertakäyttöisten muovituotteiden ja nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuuseen liittyvien jätelain säännösten olisi tultava voimaan heti siirtymäajan päätyttyä, jotta viranomaiselle ja kunnille aiheutuvan taakan kasvu siirtymäajan päätyttyä voidaan estää. Mikäli voimaantulo viivästyisi, lain voimaantuloa olisi järkevää lykätä vuoden 2027 alkuun, jotta tuottajien maksamien korvausten kustannusperuste ei muuttuisi kesken kalenterivuoden. Tällöin Lupa- ja valvontavirastolle aiheutuisi kohtuuton työ määrä kuntien vuodelta 2026 ilmoittamien toteutuneiden kustannusten arvioinnista ja korvauksia koskevan päätöksen laatimisesta. Nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuuta alettaisiin soveltaa vasta 1.1.2027, jotta tuottajille jäisi aikaa järjestäytyä tuottajayhteisöksi tai hakea hyväksyntää tuottajarekisteriin.

10 Toimeenpano ja seuranta

Kertakäyttöisten muovituotteiden ja nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuun seuranta jatkettaisiin seurantaryhmässä, jonka ympäristöministeriö asetti SUP-direktiivin täytäntöönpanemiseksi annetun jätelain muutoksen yhteydessä. Seurantaryhmän tarkoituksena olisi edelleen osapuolten välinen yhteistyö, jonka avulla varmistettaisiin kuntien toteuttamien jätehuolto- ja siivoustoimien kustannustehokkuus ja välttämättömyys sekä kustannusten vahvistaminen avoimella tavalla. Seurantaryhmän tehtävänä olisi seurata ja ohjata kertakäyttöisten muovituotteiden ja nikotiinipussien kustannusvastuun toteuttamista. Seurantaryhmä koostuisi kuntien, tuottajien ja viranomaisten edustajista.

11 Suhde muihin esityksiin ja talousarvioesitykseen

Esitys ei ole riippuvainen muista esityksistä. Esityksellä ei arvioida olevan vaikutuksia talousarvioon.

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

SUP-direktiivi jättää kansallista liikkumavaraa laajennetun tuottajavastuun toteutukseen, mutta ei sisältöön. Esityksessä ehdotettavilla muutoksilla eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuuseen liittyvään korvausmenettelyyn ei ole olennaista kytkentää perusoikeuksiin. Sen sijaan ehdotettavalla tuottajan kustannusvastuun kansallisella laajentamisella nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen ehkäisemiseen ja siivoamiseen on kytkentä ympäristöperusoikeuteen ja elinkeinovapauteen.

12.1 Ympäristöperusoikeus

Perustuslain 20 §:n mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Lisäksi mainitun pykälän 2 momentissa asetetaan julkiselle vallalle velvollisuus pyrkiä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Ympäristöperusoikeuden oikeudellinen merkitys on säännöksen säätämisaikojen jälkeen vahvistunut (PeVL 69/2018 vp). Oikeuskirjallisuudessa ja perustuslakivaliokunnan lausunnoissa (muun muassa PeVL 21/1996 vp ja PeVL 38/1998 vp) on omaksuttu tulkinta, jonka mukaan kyse on normatiivisesti velvoittavasta perusoikeussäännöksestä ja että ympäristöperusoikeussäännöksen ilmaisemat ympäristöarvot tulee ottaa huomioon kaikessa ympäristöllisesti merkityksellisessä lainsäädännössä ja lainkäytössä.

Nikotiinipussien lisääminen tuottajan kustannusvastuun soveltamisalaan voisi lisätä kuntien toimia nikotiinipusseista aiheutuvan roskaantumisen ennaltaehkäisemiseksi, mikä voisi jossain määrin vähentää nikotiinipusseista aiheutuvaa roskaantumista ja lisätä ympäristön viihtyisyyttä. Erityisesti nikotiinipussien tuottajan velvollisuus korvata kunnille nikotiinipusseista aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseksi toteutetun tiedotuksen ja neuvonnan kustannukset sekä siihen liittyvä kuntien velvollisuus toteuttaa tiedotusta ja neuvontaa, voisivat vähentää nikotiinipusseista aiheutuvaa roskaantumista. Siten esityksessä ehdotettava tuottajan kustannusvastuun laajentaminen nikotiinipusseista aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseen ja siivoamiseen edistäisi ympäristöperusoikeuden toteutumista. Tuottajan kustannusvastuu edistäisi myös saastuttaja maksaa -periaatteen toteutumista, koska nikotiinipussien tuottajien olisi korvattava kunnille ainakin osa kustannuksista, joita aiheutuu roskaantumisen ehkäisemisestä ja siivoamisesta.

12.2 Elinkeinovapaus

Esityksellä on merkitystä myös perustuslain 18 §:ssä turvatus elinkeinovapauden kannalta. Perustuslain 18 §:ssä turvataan jokaisen oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Elinkeinovapaus on pääsääntö, mutta siitä poikkeaminen on kuitenkin mahdollista muiden perusoikeuksien tai tärkeiden yhteiskunnallisten etujen puoltaessa sitä. Elinkeinovapautta on mahdollista rajoittaa lailla (mm. PeVL 14/2004 vp, s. 2). Perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan arvioinut erinäisten velvoitteiden ja tuoteturvallisuusvaatimusten asettamista elinkeinonharjoittajille elinkeinovapauden näkökulmasta (mm. PeVL 37/2021 vp, s. 7–8, PeVL 36/2016 vp, s. 2–3, PeVL 14/2013 vp, s. 4/I, PeVL 58/2002 vp, s. 2). Perustuslakivaliokunta on pitänyt tärkeänä varmistaa erityisesti sääntelyn ongelmattomuus suhteellisuusvaatimuksen kannalta. Oikeasuhtaisuuteen sisältyy se, että rajoitukset eivät saa mennä pidemmälle kuin mitä on tarpeen perusoikeuden taustalla olevan intressin suojelemiseksi. Valiokunta on katsonut esimerkiksi, että tuoteturvallisuusvaatimukset eivät saa asettaa liiallisia markkinoilletulon esteitä taikka suhteetonta hallinnollista taakkaa toimijoille (PeVL 37/2021 vp, s. 7–8).

Perustuslakivaliokunta on viimeaikaisessa lausuntokäytännössään sallinut aiempaa voimakkaamman puuttumisen elinkeinovapauteen esimerkiksi ympäristöperusoikeuden toteuttamiseksi. Perustuslakivaliokunta on kuitenkin katsonut, että elinkeinovapauden merkittävätkin rajoitukset on suhteuttava esityksellä tavoiteltaviin merkittävinä pidettäviin ilmastoon ja ympäristön suojeluun liittyviin ja siten perustuslain 20 §:ään kiinnittyviin tavoitteisiin. Perustuslakivaliokunta on myös todennut, että yritykset ja muut elinkeinon harjoittajat eivät voi perustellusti odottaa elinkeinotoimintaansa sääntelevän lainsäädännön pysyvän muuttumattomana (ks. PeVL 55/2018 vp ja PeVL 32/2010 vp).

Nikotiinipussien lisääminen tuottajan kustannusvastuun soveltamisalaan merkitsisi kustannusvastuun lisäksi uusia laajennettuun tuottajavastuuseen liittyviä velvoitteita nikotiinipussien tuottajille, eli tuotteiden valmistajille ja maahantuojille. Nikotiinipussien tuottajien olisi liitettävä tuottajayhteisöön, joka maksua vastaan hoitaisi tuottajavastuuseen sisältyvät velvollisuudet niiden puolesta. Koska ehdotuksella pyritään ehkäisemään ja vähentämään nikotiinipusseista aiheutuvaa roskaantumista ja lisäämään ympäristön viihtyisyyttä, sillä on lähtökohtaisesti hyväksyttävä tarkoitus. Nikotiinipussien tuottajien elinkeinovapauden rajoittamista ei kuitenkaan merkittävässä määrin voi perustella roskaantumisen vähentämisellä, koska ehdotuksen vaikutus roskaantumiseen olisi todennäköisesti vähäinen. Tässä yhteydessä vahvempi peruste elinkeinovapauden rajoitukselle onkin se, että nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuu edistäisi saastuttaja maksaa -periaatteen toteutumista. Lisäksi elinkeinovapauteen kohdistuvaa rajoitusta voi pitää erittäin vähäisenä, koska laajennettuun tuottajavastuuseen liittyvien velvoitteiden ja tuottajan kustannusvastuun vaikutus nikotiinipussien hintaan olisi todennäköisesti vähäinen. Jätelain nojalla on jo säädetty voimakkaampia elinkeinovapauden rajoituksia SUP-direktiivin täytäntöönpanemiseksi, kuten ehdoton kieltä saattaa markkinoille eräitä kertakäyttöisiä muovituotteita. Vaatimukset on muotoiltu riittävän täsmällisesti ja tarkkarajaisesti.

12.3 Asetuksenantovaltuudet

Ehdotukseen on sisällytetty säännökset, joissa on asiallisesti kyse perustuslain 80 §:n tarkoittamista yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Tuottajan kustannusvastuuta ja tuottajan maksamien korvausten määräytymisperusteita koskevat perussäännökset olisivat laissa, mutta tuottajien maksamien korvausten määrästä säädetäisiin tarkemmin asetuksella. Asetus uusittaisiin kolmen vuoden välein perustuen koostumusselvityksestä saatuun ajantasaiseen tietoon eri tuotteiden aiheuttamasta roskaantumisesta. Asetuksella säädettävä kiinteämääräisen asukaskohtaisen kustannuksen suuruus ja jakaminen jätteen keräyksen, roskien siivoamisen sekä tiedotuksen ja neuvonnan kustannuksiin perustuisi kuntien kustannuksista saatavilla oleviin tietoihin. Myös muilta osin lain säännöksiin liitetyt asetuksenantovaltuudet on pyritty muotoilemaan täsmällisesti ja tarkkarajaisesti siten, että sääntely täyttää perustuslain 80 §:n vaatimukset.

12.4 Ahvenanmaan toimivalta

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10 kohdan mukaan luonnon- ja ympäristönsuojelua koskevat asiat kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Tämä käsittää myös esimerkiksi jätehuoltoa ja eräiden muovituotteiden tuottajan kustannusvastuuta koskevan sääntelyn.

Edellä esitetyillä perusteilla esityksen katsotaan olevan sopusoinnussa perustuslain kanssa ja ehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksityksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan jätelain (646/2011) 6 §:n 1 momentin 34 kohta, 48 §:n 1 momentin 11 kohta, 48 a §:n otsikko ja 1 momentti, 48 b, 48 d, 48 e ja 48 g §, 51 §:n 1 momentti sekä liite,

sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 1 momentin 34 kohta, 48 §:n 1 momentin 11 kohta, 48 a §:n otsikko ja 1 momentti, 48 b, 48 d ja 48 g §, 51 §:n 1 momentti ja liite laissa 1096/2022 sekä 48 e § laissa 799/2025, ja

lisätään 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 714/2021 ja 1096/2022, uusi 35 kohta sekä 48 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1096/2022, uusi 12 kohta seuraavasti:

6 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

34) *tupakkatuotteella* tupakkalain (549/2016) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua tupakkatuotetta;
35) *nikotiinipussilla* tupakkalain 2 §:n 14 a kohdassa tarkoitettua savutonta nikotiiniinipussituotetta, joka on pakattu annospussiin sekä vastaavaa nikotiinikorvaushoitovalmistetta, johon sovelletaan lääkelakia (395/1987).

48 §

Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

Tuottajavastuu koskee myyntitavasta riippumatta seuraavia tuotteita ja niitä ammattimaisesti markkinoille saattavia tai etäkaupalla suoraan käyttäjille myyviä tuottajia:

11) muovia sisältävät kalastusvälineet, joiden tuottajana pidetään tuotteen valmistajaa tai maahantuojaa;
12) nikotiinipussit, joiden tuottajana pidetään tuotteen valmistajaa tai maahantuojaa.

48 a §

Eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden ja nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuu

Poiketen siitä, mitä 46 §:n 1 momentissa säädetään, seuraavilla tuottajilla on ainoastaan 48 b §:ssä säädetyn mukainen kustannusvastuu kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista:

1) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien henkilökohtaiseen hygieniaan ja kuluttajakäyttöön tarkoitettujen kosteuspyyhkeiden tuottajat;
2) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien kuluttajakäyttöön tarkoitettujen ilmapallojen tuottajat;

- 3) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajat;
 - 4) nikotiinipussien tuottajat.
-

48 b §

Tuottajan kustannusvastuu tietyistä kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista

Edellä 48 §:n 1 momentin 6–10 kohdassa tarkoitettujen kertakäyttöisten muovituotteiden ja 12 kohdassa tarkoitettujen nikotiinipussien tuottajien on vuosittain korvattava tuotteista kunnille 48 c §:ssä tarkoitetuilla alueilla aiheutuvat jätehuolto- ja siivoustoimien kustannukset siten kuin 2–5 momentissa säädetään. Korvaus perustuu kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen ja määräytyy sen mukaan, kuinka monta asukasta kunnassa on kustannusten syntymisvuoden joulukuun 31 päivänä.

Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien kosteuspyyhkeiden ja kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien ilmapallojen tuottajien on korvattava kunnille kustannukset, jotka koituvat kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen siivoamisesta ja siivottujen roskien kuljetuksesta ja käsittelystä.

Nikotiinipussien sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan on korvattava kunnille kustannukset, jotka koituvat:

- 1) kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetyn jätteen keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn järjestämisestä;
- 2) kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen siivoamisesta ja siivottujen roskien kuljetuksesta ja käsittelystä;
- 3) 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin toimiin ja roskaantumisen ehkäisemiseen liittyvästä tiedotuksesta ja neuvonnasta.

Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan on lisäksi korvattava kunnille kustannukset, jotka koituvat tupakkajätteelle tarkoitetuista keräysastioista. Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään korvauksen perustumisesta kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen, tuottajan on korvattava roskaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen kannalta tarpeellisiksi katsottavien tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden hankintakustannukset kuntien toteutuneiden kustannusten mukaisesti.

Liitteessä tarkoitettujen kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien pakkausten tuottajan sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien loppukäyttäjille tyhjinä myytävien juomamukien tuottajan on 46 §:n 1 momentissa säädetyn tuottajavastuun lisäksi korvattava kunnille kustannukset, jotka koituvat kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen:

- 1) ehkäisemiseksi järjestetystä jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä;
- 2) siivoamisesta, roskien kuljetuksesta ja käsittelystä.

48 d §

Tuottajien kunnille maksaman korvauksen määräytyminen

Edellä 48 b §:ssä tarkoitettu tuottajien kunnille maksama korvaus määräytyy seuraavin perustein:

- 1) jätteen keräyksen, roskaantumisen siivoamisen sekä tiedotuksen ja neuvonnan osuudet kiinteämääräisestä asukaskohtaisesta vuosikustannuksesta;
- 2) tuottajien osuus 1 kohdassa tarkoitetuista jätteen keräyksen ja roskaantumisen siivoamisen kustannuksista;

3) kunkin 48 b §:ssä tarkoitetun tuoteryhmän osuus 2 kohdassa tarkoitetusta tuottajien kustannusosuudesta laskettuna jätteen ja roskan painon, kappalemäärän, tilavuuden tai näiden yhdistelmän tai muun tarkoituksenmukaisen tekijän perusteella;

4) tuottajan tai tuottajayhteisön osuus Suomen markkinoille saatetuista tuotteista ja etäkaupalla suoraan käyttäjille myydyistä tuotteista sekä tuottajan markkinaosuuteen nähden kohtuulliseksi katsottava osuus muista vastaavista tuotteista riippumatta tuotteiden markkinoille saattamisen ajankohdasta.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tiedotuksen ja neuvonnan osuus kiinteämääräisestä asukaskohtaisesta vuosikustannuksesta jaetaan tasan nikotiinipussien sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajien kesken. Kunkin tuottajan tai tuottajayhteisön osuus määräytyy 1 momentin 4 kohdassa säädetyn mukaisesti.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään tuottajien maksaman korvauksen määräytymisestä, 48 b §:n 4 momentissa tarkoitettu kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan maksama korvaus tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden hankintakustannuksista määräytyy kuntien toteutuneiden kustannusten perusteella ja jaetaan tuottajien kesken 1 momentin 4 kohdassa säädetyn mukaisesti.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset:

1) 48 b §:ssä tarkoitetun kiinteämääräisen asukaskohtaisen vuosikustannuksen suuruudesta ja jakamisesta jätteen keräyksen, roskaantumisen siivoamisen sekä tiedotuksen ja neuvonnan kustannuksiin käyttäen perusteena kuntien kustannuksista saatavilla olevia tietoja;

2) 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta tuottajien kustannusosuudesta;

3) 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta kustannusten jakamisesta tuoteryhmittäin.

Edellä 4 momentissa tarkoitettu valtioneuvoston asetus voidaan antaa korkeintaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

48 e §

Korvausmenettely

Ollakseen oikeutettu tuottajien maksamiin korvauksiin kunnan on vuosittain toukokuun viimeiseen arkipäivään mennessä toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle selvitys edellisestä vuonna toteuttamistaan jätehuolto- ja siivoustoimista ja niiden kustannuksista. Selvityksessä on ilmoitettava:

1) toimet jätteen keräyksen ja kerätyn jätteen kuljetuksen ja käsittelyn järjestämiseksi sekä arvio niiden kokonaiskustannuksista;

2) toimet roskaantumisen siivoamiseksi ja siivottujen roskien kuljetuksen ja käsittelyn järjestämiseksi sekä arvio niiden kokonaiskustannuksista;

3) hankittujen tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden lukumäärä ja niiden hankinnasta aiheutuneet kustannukset;

4) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluviin suodattimellisiin tupakkatuotteisiin ja tupakansuodattimiin ja niistä syntyviin jätteisiin liittyvät tiedotus- ja neuvontatoimet sekä arvio niiden kokonaiskustannuksista;

5) nikotiinipusseihin ja niistä syntyviin jätteisiin liittyvät tiedotus- ja neuvontatoimet sekä arvio niiden kokonaiskustannuksista.

Lupa- ja valvontavirasto tekee päätöksen kunnalle maksettavista korvauksista 48 b ja 48 d §:ssä säädetyn perusteella. Päätöksessä on eriteltävä jokaisen 62 §:ssä tarkoitetun tuottajayhteisön ja tuottajan korvaukset tuoteryhmittäin ja päätöksestä on käytävä ilmi kullekin kunnalle maksettavan korvauksen kokonaismäärä. Päätökseen on liitettävä kuntien toimittamien selvitysten perusteella tehty yhteenveto, jossa on kuvattava yleisellä tasolla

kuntien toteuttamia toimia ja niiden kustannuksia. Lupa- ja valvontavirasto voi tehdä päätöksen asianosaisia kuulematta, jollei kuulemiselle ole erityistä perustetta.

Lupa- ja valvontavirasto voi poiketa 48 d §:n 4 momentin nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa säädetystä tuoteryhmittäisestä kustannusten jakamisperusteesta, jos tuottaja tai tuottajayhteisö osoittaa, että tuotteen ja tuoteryhmän osuus kerätystä tai siivotusta roskasta on olosuhteiden muuttumisen johdosta merkittävästi pienempi kuin mitä asetuksessa säädetty kustannusten jakamisperuste osoittaa.

Tuottajayhteisön ja tuottajan on maksettava korvaukset Lupa- ja valvontavirastolle, joka tilittää ne edelleen kunnille. Tuottajan on maksettava korvausten perimisestä ja niiden tilittämisestä aiheutuvat kustannukset viranomaisille.

48 g §

Kunnan velvollisuudet tupakkatuotteista ja nikotiinipusseista aiheutuvan roskaantumisen ennalta ehkäisemisessä

Kunnan on järjestettävä 48 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetuista tupakkatuotteista aiheutuvan jätteen keräys 48 c §:ssä tarkoitetuilla alueilla sekä mainittuihin tuotteisiin ja jätteisiin sekä 48 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettuihin tuotteisiin ja niistä aiheutuviin jätteisiin liittyvä neuvonta ja tiedotus 51 §:ssä säädetyn mukaisesti. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tupakkajätteelle tarkoitettujen jätteastioiden vähimmäismäärästä ja sijoittelusta sekä tiedotuksen ja neuvonnan sisällöstä pois lukien tiedotus uudelleenkäytettävistä vaihtoehdoista.

51 §

Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus

Tuottajan on tiedotettava käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottoaikojen sijainnista ja aukioloajoista, niissä vastaanotettavista jätteistä sekä muista vastaanoton toimivuuden kannalta tarpeellisista asioista. Tuottajan on lisäksi tiedotettava ja neuvottava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä ja uudelleenkäyttöä ja uudelleenkäytön valmistelua koskevista toimista, roskaantumisen vaikutuksista ja ehkäisemisestä sekä tarpeen mukaan käytössä olevista uudelleenkäytettävistä vaihtoehdoista tuotteelle. Tiedotus ja neuvonta voi olla erilaista eri tuoteryhmille. Tuottajan on tarvittaessa järjestettävä tiedottaminen ja neuvonta yhdessä kunnan ja muiden jätehuollon toimijoiden kanssa. Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus ei koske 48 §:n 1 momentin 10 ja 12 kohdassa tarkoitettua tuottajaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 48 b §:ssä säädettyä tuottajan kustannusvastuuta sovelletaan nikotiinipussien tuottajaan 1 päivästä tammikuuta 2027. Tätä varten tuottajayhteisön tai tällä lailla muutettavan lain 62 §:n 2 momentissa tarkoitettua tuottajan on tehtävä 101 §:ssä tarkoitettu hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2026.

Tuottajien maksamiin korvauksiin kustannuksista, jotka kunnille aiheutuvat ennen tämän lain voimaan tuloa toteutetuista jätehuolto- ja siivoustoimista, sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa ollutta 48 b, 48 d ja 48 e §:ää sekä tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 48 d §:n nojalla annettua valtioneuvoston asetusta.

Liite

Seuraavat pakkaukset ovat 48 b §:n 5 momentissa tarkoitettuja kertakäyttöisiä muovituotteita:

- 1) elintarvikepakkaukset eli astiat, kuten kannelliset ja kannettomat rasiat, joissa säilytetään elintarvikkeita, jotka:
 - a) on tarkoitettu syötäväksi välittömästi joko paikalla tai mukaan otettuina;
 - b) syödään tavallisesti astiasta; ja
 - c) ovat valmiita syötäväksi ilman kypsentämistä, keittämistä tai lämmittämistä taikka muuta lisävalmistamista;
- 2) joustavasta materiaalista valmistetut pakkaukset ja kääreet, joiden sisältämä ruoka on tarkoitettu nautittavaksi välittömästi pakkauksesta tai kääreestä ilman lisävalmistamista;
- 3) tilavuudeltaan enintään kolmen litran juomapakkaukset eli astiat, joita käytetään nesteitä varten, kuten juomapullot ja niiden korkit ja kannet, sekä yhdistelmäateriaalipakkaukset korkkeineen ja kansineen, paitsi lasiset tai metalliset juomapakkaukset, joissa on muovikorkit tai -kannet;
- 4) muut kuin loppukäyttäjille tyhjinä myytävät juomamukit, niiden korkit ja kannet mukaan luettuina;
- 5) kevyet muoviset kantokassit.

Edellä 1 kohdassa tarkoitettuina elintarvikepakkauksina ei pidetä lautasia, 3 kohdassa tarkoitettuja juomapakkauksia eikä 2 kohdassa tarkoitettuja joustavasta materiaalista valmistettuja pakkauksia ja kääreitä.

Helsingissä 6.11.2025

Pääministeri

Petteri Orpo

Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan jätelain (646/2011) 6 §:n 1 momentin 34 kohta, 48 §:n 1 momentin 11 kohta, 48 a §:n otsikko ja 1 momentti, 48 b, 48 d, 48 e ja 48 g §, 51 §:n 1 momentti sekä liite, sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 1 momentin 34 kohta, 48 §:n 1 momentin 11 kohta, 48 a §:n otsikko ja 1 momentti, 48 b, 48 d ja 48 g §, 51 §:n 1 momentti ja liite laissa 1096/2022 sekä 48 e § laissa 799/2025, ja lisätään 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 714/2021 ja 1096/2022, uusi 35 kohta sekä 48 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1096/2022, uusi 12 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Muut määritelmät

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

34) *tupakkatuotteella* tupakkalain (549/2016) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua tupakkatuotetta.

34) *tupakkatuotteella* tupakkalain (549/2016) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua tupakkatuotetta;

35) *nikotiinipussilla* tupakkalain 2 §:n 14 a kohdassa tarkoitettua savutonta nikotiinituotetta, joka on pakattu annospussiin sekä vastaavaa nikotiinikorvaushoitovalmistetta, johon sovelletaan lääkelakia (395/1987).

48 §

48 §

Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

Tuottajavastuu koskee myyntitavasta riippumatta seuraavia tuotteita ja niitä ammattimaisesti markkinoille saattavia tai etäkaupalla suoraan käyttäjille myyviä tuottajia:

Tuottajavastuu koskee myyntitavasta riippumatta seuraavia tuotteita ja niitä ammattimaisesti markkinoille saattavia tai etäkaupalla suoraan käyttäjille myyviä tuottajia:

Voimassa oleva laki

11) muovia sisältävät kalastusvälineet, joiden tuottajana pidetään tuotteen valmistajaa tai maahantuojaa.

Ehdotus

11) muovia sisältävät kalastusvälineet, joiden tuottajana pidetään tuotteen valmistajaa tai maahantuojaa;

12) nikotiinipussit, joiden tuottajana pidetään tuotteen valmistajaa tai maahantuojaa.

48 a §

Eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuu

Poiketen siitä, mitä 46 §:n 1 momentissa säädetään, seuraavilla tuottajilla on ainoastaan 48 b §:n mukainen kustannusvastuu kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista:

- 1) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien henkilökohtaiseen hygieniaan ja kuluttajakäyttöön tarkoitettujen kosteuspyyhkeiden tuottajat;
- 2) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien kuluttajakäyttöön tarkoitettujen ilmapallojen tuottajat;
- 3) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajat.

48 a §

Eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden ja nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuu

Poiketen siitä, mitä 46 §:n 1 momentissa säädetään, seuraavilla tuottajilla on ainoastaan 48 b §:ssä säädetyn mukainen kustannusvastuu kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista:

- 1) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien henkilökohtaiseen hygieniaan ja kuluttajakäyttöön tarkoitettujen kosteuspyyhkeiden tuottajat;
- 2) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien kuluttajakäyttöön tarkoitettujen ilmapallojen tuottajat;
- 3) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajat;
- 4) nikotiinipussien tuottajat.

48 b §

Tuottajan kustannusvastuu tietyistä kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista

Edellä 48 §:n 1 momentin 6–10 kohdissa tarkoitettujen kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajien on vastattava tuotteista kunnille 48 c §:ssä tarkoitetuilla alueilla aiheutuvien jätehuolto- ja siivoustoimien kustannuksista vuosittain ja tuoteryhmittäin siten kuin 2–4 momentissa säädetään.

48 b §

Tuottajan kustannusvastuu tietyistä kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista

Edellä 48 §:n 1 momentin 6–10 kohdassa tarkoitettujen kertakäyttöisten muovituotteiden ja 12 kohdassa tarkoitettujen nikotiinipussien tuottajien on vuosittain korvattava tuotteista kunnille 48 c §:ssä tarkoitetuilla alueilla aiheutuvat jätehuolto- ja siivoustoimien kustannukset siten kuin 2–5 momentissa säädetään. Korvaus perustuu kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen ja määräytyy sen mukaan, kuinka monta asukasta kunnassa on

Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien kosteuspyyhkeiden ja kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien ilmapallojen tuottajien on vastattava kustannuksista, jotka koituvat kunnalle kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen siivoamisesta ja siivottujen roskien kuljetuksesta ja käsittelystä.

Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan on vastattava kustannuksista, jotka kunnalle koituvat:

1) kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetyn jätteen keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn järjestämisestä, *mukaan lukien tupakkajätteelle tarkoitetut keräysastiat;*

2) kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen siivoamisesta ja siivottujen roskien kuljetuksesta ja käsittelystä;

3) 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin toimiin ja roskaantumisen ehkäisemiseen liittyvästä tiedotuksesta ja neuvonnasta.

Liitteessä tarkoitettujen kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien pakkausten tuottajan sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien loppukäyttäjille tyhjinä myytävien juomamukien tuottajan on 46 §:n 1 momentissa säädetyn tuottajavastuun lisäksi vastattava kustannuksista, jotka

kustannusten syntymisvuoden joulukuun 31 päivänä.

Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien kosteuspyyhkeiden ja kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien ilmapallojen tuottajien on *korvattava kunnille kustannukset*, jotka koituvat kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen siivoamisesta ja siivottujen roskien kuljetuksesta ja käsittelystä.

Nikotiinipussien sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan on *korvattava kunnille kustannukset*, jotka koituvat:

1) kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetyn jätteen keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn järjestämisestä;

2) kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen siivoamisesta ja siivottujen roskien kuljetuksesta ja käsittelystä;

3) 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin toimiin ja roskaantumisen ehkäisemiseen liittyvästä tiedotuksesta ja neuvonnasta.

Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan on lisäksi korvattava kunnille kustannukset, jotka koituvat tupakkajätteelle tarkoitetuista keräysastioista. Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään korvauksen perustumisesta kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen, tuottajan on korvattava roskaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen kannalta tarpeellisiksi katsottavien tupakkajätteelle keräysastioiden hankintakustannukset kuntien toteutuneiden kustannusten mukaisesti.

Liitteessä tarkoitettujen kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien pakkausten tuottajan sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien loppukäyttäjille tyhjinä myytävien juomamukien tuottajan on 46 §:n 1 momentissa säädetyn tuottajavastuun lisäksi *korvattava kunnille kustannukset*, jotka

Voimassa oleva laki

kunnalle koituvat kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen:

- 1) ehkäisemiseksi järjestetystä jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä;
- 2) siivoamisesta, roskien kuljetuksesta ja käsittelystä.

48 d §

Tuottajan kustannusvastuun määräytyminen

Tuottajan 48 b §:ssä tarkoitettu kustannusvastuu määräytyy seuraavin perustein:

1) tuottajien osuus kuntien ilmoittamista kustannuksista 48 c §:ssä tarkoitetuilla alueilla tehdyistä jätehuolto- ja siivoustoimista sekä tiedotus- ja neuvontatoimista, jotka on katsottava tarpeellisiksi roskaantumisen ennalta ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi;

2) kunkin 48 b §:ssä tarkoitetun tuoteryhmän osuus 1 kohdassa tarkoitetuista kustannuksista laskettuna jätteen ja roskan painon, kappalemäärän, tilavuuden tai näiden yhdistelmän tai muun tarkoituksenmukaisen tekijän perusteella;

3) tuottajan tai tuottajayhteisön osuus Suomen markkinoille saatetuista tuotteista ja etäkaupalla suoraan käyttäjille myydyistä tuotteista sekä tuottajan markkinaosuuteen nähden kohtuulliseksi katsottava osuus muista vastaavista tuotteista riippumatta tuotteiden markkinoille saattamisen ajankohdasta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua tuottajien kustannusosuudesta sekä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua kustannusten jakamisesta tuoteryhmittäin. Asetuksessa säädetyistä kustannusten jakamisperusteista voidaan poiketa, jos tuottaja tai tuottajayhteisö osoittaa, että tuotteen ja tuoteryhmän osuus kerätystä tai

Ehdotus

koituvat kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen:

- 1) ehkäisemiseksi järjestetystä jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä;
- 2) siivoamisesta, roskien kuljetuksesta ja käsittelystä.

48 d §

Tuottajien kunnille maksaman korvauksen määräytyminen

Edellä 48 b §:ssä tarkoitettu *tuottajien kunnille maksama korvaus* määräytyy seuraavin perustein:

1) *jätteen keräyksen, roskaantumisen siivoamisen sekä tiedotuksen ja neuvonnan osuudet kiinteämääräisestä asukaskohtaisesta vuosikustannuksesta;*

2) *tuottajien osuus 1 kohdassa tarkoitetuista jätteen keräyksen ja roskaantumisen siivoamisen kustannuksista;*

3) kunkin 48 b §:ssä tarkoitetun tuoteryhmän osuus 2 kohdassa *tarkoitettua tuottajien kustannusosuudesta* laskettuna jätteen ja roskan painon, kappalemäärän, tilavuuden tai näiden yhdistelmän tai muun tarkoituksenmukaisen tekijän perusteella;

4) tuottajan tai tuottajayhteisön osuus Suomen markkinoille saatetuista tuotteista ja etäkaupalla suoraan käyttäjille myydyistä tuotteista sekä tuottajan markkinaosuuteen nähden kohtuulliseksi katsottava osuus muista vastaavista tuotteista riippumatta tuotteiden markkinoille saattamisen ajankohdasta.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tiedotuksen ja neuvonnan osuus kiinteämääräisestä asukaskohtaisesta vuosikustannuksesta jaetaan tasan nikotiinipussien sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajien kesken. Kunkin tuottajan tai

Voimassa oleva laki

siivotusta roskasta on olosuhteiden muuttumisen johdosta merkittävästi pienempi kuin mitä asetuksessa säädetty kustannusten jakamisperuste osoittaa.

Ehdotus

tuottajayhteisön osuus määräytyy 1 momentin 4 kohdassa säädetyn mukaisesti.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään tuottajien maksaman korvauksen määräytymisestä, 48 b §:n 4 momentissa tarkoitettu kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan maksama korvaus tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden hankintakustannuksista määräytyy kuntien toteutuneiden kustannusten perusteella ja jaetaan tuottajien kesken 1 momentin 4 kohdassa säädetyn mukaisesti.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset:

1) 48 b §:ssä tarkoitettun kiinteämääräisen asukaskohtaisen vuosikustannuksen suuruudesta ja jakamisesta jätteen keräyksen, roskaantumisen siivoamisen sekä tiedotuksen neuvonnan kustannuksiin käyttäen perusteena kuntien kustannuksista saatavilla olevia tietoja;

2) 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tuottajien kustannusosuudesta;

3) 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua kustannusten jakamisesta tuoteryhmittäin.

Edellä 4 momentissa tarkoitettu valtioneuvoston asetus voidaan antaa korkeintaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

48 e § (vahvistettu laki)

Kunnan jätehuolto- ja siivouskustannusten ilmoittaminen ja korvaaminen

Ollakseen oikeutettu tuottajan maksamiin korvauksiin kunnan on vuosittain toukokuun loppuun mennessä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle 48 d §:ssä tarkoitettujen jätehuolto- ja siivouskustannuksensa edelliseltä vuodelta. Ilmoituksessa on eriteltävä kustannukset, jotka ovat aiheutuneet:

1) roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetystä jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä;

2) roskaantumisen siivoamisesta, roskien kuljetuksesta ja käsittelystä;

48 e §

Korvausmenettely

Ollakseen oikeutettu tuottajien maksamiin korvauksiin kunnan on vuosittain toukokuun viimeiseen arkipäivään mennessä toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle selvitys edellisenä vuonna toteuttamistaan jätehuolto- ja siivoustoimista ja niiden kustannuksista. Selvityksessä on ilmoitettava:

1) toimet jätteen keräyksen ja kerätyn jätteen kuljetuksen ja käsittelyn järjestämiseksi sekä arvio niiden kokonaiskustannuksista;

2) toimet roskaantumisen siivoamiseksi ja siivottujen roskien kuljetuksen ja käsittelyn

3) erillisistä tupakkajätteelle tarkoitetuista jäteastioista sekä 48 b §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettusta tiedotuksesta ja neuvonnasta.

Lupa- ja valvontavirasto tekee päätöksen kunnalle maksettavista korvauksista 48 d §:ssä säädetyn perusteella. Päätöksessä on eriteltävä jokaisen 62 §:ssä tarkoitetun tuottajayhteisön ja tuottajan korvaukset tuoteryhmittäin ja päätöksestä on käytävä ilmi kullekin kunnalle maksettavan korvauksen kokonaismäärä. Tuottajayhteisön ja tuottajan on maksettava korvaukset Lupa- ja valvontavirastolle, joka tilittää ne edelleen kunnille. Tuottajan on maksettava korvausten perimisestä ja niiden tilittämisestä aiheutuvat kustannukset viranomaisille.

järjestämiseksi sekä arvio niiden kokonaiskustannuksista;

3) hankittujen tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden lukumäärä ja niiden hankinnasta aiheutuneet kustannukset;

4) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluviin suodattimellisiin tupakkatuotteisiin ja tupakansuodattimiin ja niistä syntyviin jätteisiin liittyvät tiedotus- ja neuvontatoimet sekä arvio niiden kokonaiskustannuksista;

5) nikotiinipusseihin ja niistä syntyviin jätteisiin liittyvät tiedotus- ja neuvontatoimet sekä arvio niiden kokonaiskustannuksista.

Lupa- ja valvontavirasto tekee päätöksen kunnalle maksettavista korvauksista 48 b ja 48 d §:ssä säädetyn perusteella. Päätöksessä on eriteltävä jokaisen 62 §:ssä tarkoitetun tuottajayhteisön ja tuottajan korvaukset tuoteryhmittäin ja päätöksestä on käytävä ilmi kullekin kunnalle maksettavan korvauksen kokonaismäärä. *Päätökseen on liitettävä kuntien toimittamien selvitysten perusteella tehty yhteenveto, jossa on kuvattava yleisellä tasolla kuntien toteuttamia toimia ja niiden kustannuksia. Lupa- ja valvontavirasto voi tehdä päätöksen asianosaisia kuulematta, jollei kuulemiselle ole erityistä perustetta.*

Lupa- ja valvontavirasto voi poiketa 48 d §:n 4 momentin nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa säädetystä tuoteryhmittäisestä kustannusten jakamisperusteesta, jos tuottaja tai tuottajayhteisö osoittaa, että tuotteen ja tuoteryhmän osuus kerätystä tai siivotusta roskasta on olosuhteiden muuttumisen johdosta merkittävästi pienempi kuin mitä asetuksessa säädetty kustannusten jakamisperuste osoittaa.

Tuottajayhteisön ja tuottajan on maksettava korvaukset Lupa- ja valvontavirastolle, joka tilittää ne edelleen kunnille. Tuottajan on maksettava korvausten perimisestä ja niiden tilittämisestä aiheutuvat kustannukset viranomaisille.

48 g §

Kunnan velvollisuudet tupakkatuotteista aiheutuvan roskaantumisen ennalta ehkäisemisessä

Kunnan on järjestettävä 48 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetuista tupakkatuotteista aiheutuvan jätteen keräys *edellä* 48 c §:ssä tarkoitetuilla alueilla sekä mainittuihin tuotteisiin ja jätteisiin liittyvä neuvonta ja tiedotus 51 §:n mukaisesti. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tupakkajätteelle tarkoitettujen jäteastioiden vähimmäismäärästä ja sijoittelusta sekä tiedotuksen ja neuvonnan sisällöstä pois lukien tiedotus uudelleenkäytettävistä vaihtoehdoista.

51 §

Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus

Tuottajan on tiedotettava käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottoaikkojen sijainnista ja aukioloajoista, niissä vastaanotettavista jätteistä sekä muista vastaanoton toimivuuden kannalta tarpeellisista asioista. Tuottajan on lisäksi tiedotettava ja neuvottava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä ja uudelleenkäyttöä ja uudelleenkäytön valmistelua koskevista toimista, roskaantumisen vaikutuksista ja ehkäisemisestä sekä tarpeen mukaan käytössä olevista uudelleenkäytettävistä vaihtoehdoista tuotteelle. Tiedotus ja neuvonta voi olla erilaista eri tuoteryhmille. Tuottajan on tarvittaessa järjestettävä tiedottaminen ja neuvonta yhdessä kunnan ja muiden jätehuollon toimijoiden kanssa. Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus ei koske 48 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettua tuottajaa.

48 g §

Kunnan velvollisuudet tupakkatuotteista ja nikotiinipusseista aiheutuvan roskaantumisen ennalta ehkäisemisessä

Kunnan on järjestettävä 48 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetuista tupakkatuotteista aiheutuvan jätteen keräys 48 c §:ssä tarkoitetuilla alueilla sekä mainittuihin tuotteisiin ja jätteisiin *sekä 48 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettuihin tuotteisiin ja niistä aiheutuviin jätteisiin* liittyvä neuvonta ja tiedotus 51 §:ssä *säädety*n mukaisesti. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tupakkajätteelle tarkoitettujen jäteastioiden vähimmäismäärästä ja sijoittelusta sekä tiedotuksen ja neuvonnan sisällöstä pois lukien tiedotus uudelleenkäytettävistä vaihtoehdoista.

51 §

Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus

Tuottajan on tiedotettava käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottoaikkojen sijainnista ja aukioloajoista, niissä vastaanotettavista jätteistä sekä muista vastaanoton toimivuuden kannalta tarpeellisista asioista. Tuottajan on lisäksi tiedotettava ja neuvottava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä ja uudelleenkäyttöä ja uudelleenkäytön valmistelua koskevista toimista, roskaantumisen vaikutuksista ja ehkäisemisestä sekä tarpeen mukaan käytössä olevista uudelleenkäytettävistä vaihtoehdoista tuotteelle. Tiedotus ja neuvonta voi olla erilaista eri tuoteryhmille. Tuottajan on tarvittaessa järjestettävä tiedottaminen ja neuvonta yhdessä kunnan ja muiden jätehuollon toimijoiden kanssa. Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus ei koske 48 §:n 1 momentin 10 *ja* 12 kohdassa tarkoitettua tuottajaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Tämän lain 48 b §:ssä säädettyä tuottajan kustannusvastuuta sovelletaan nikotiinipussien tuottajaan 1 päivästä tammikuuta 2027. Tätä varten tuottajayhteisön tai tällä lailla muutettavan lain 62 §:n 2 momentissa tarkoitetun tuottajan on tehtävä 101 §:ssä tarkoitettu hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2026.

Tuottajien maksamiin korvauksiin kustannuksista, jotka kunnille aiheutuvat ennen tämän lain voimaan tuloa toteutetuista jätehuolto- ja siivoustoimista, sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa ollutta 48 b, 48 d ja 48 e §:ää sekä tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 48 d §:n nojalla annettua valtioneuvoston asetusta.

Liite

Liite

Seuraavat pakkaukset ovat 48 b §:n 4 momentissa tarkoitettuja kertakäyttöisiä muovituotteita:

- 1) elintarvikepakkaukset eli astiat, kuten kannelliset ja kannettomat rasiat, joissa säilytetään elintarvikkeita, jotka:
 - a) on tarkoitettu syötäväksi välittömästi joko paikalla tai mukaan otettuina;
 - b) syödään tavallisesti astiasta; ja
 - c) ovat valmiita syötäväksi ilman kypsentämistä, keittämistä tai lämmittämistä taikka muuta lisävalmistamista;

2) joustavasta materiaalista valmistetut pakkaukset ja kääreet, joiden sisältämä ruoka on tarkoitettu nautittavaksi välittömästi pakkauksesta tai kääreestä ilman lisävalmistamista;

3) tilavuudeltaan enintään kolmen litran juomapakkaukset eli astiat, joita käytetään nesteitä varten, kuten juomapullot ja niiden korkit ja kannet, sekä yhdistelmäateriaalipakkaukset korkkeineen

Seuraavat pakkaukset ovat 48 b §:n 5 momentissa tarkoitettuja kertakäyttöisiä muovituotteita:

- 1) elintarvikepakkaukset eli astiat, kuten kannelliset ja kannettomat rasiat, joissa säilytetään elintarvikkeita, jotka:
 - a) on tarkoitettu syötäväksi välittömästi joko paikalla tai mukaan otettuina;
 - b) syödään tavallisesti astiasta; ja
 - c) ovat valmiita syötäväksi ilman kypsentämistä, keittämistä tai lämmittämistä taikka muuta lisävalmistamista;

2) joustavasta materiaalista valmistetut pakkaukset ja kääreet, joiden sisältämä ruoka on tarkoitettu nautittavaksi välittömästi pakkauksesta tai kääreestä ilman lisävalmistamista;

3) tilavuudeltaan enintään kolmen litran juomapakkaukset eli astiat, joita käytetään nesteitä varten, kuten juomapullot ja niiden korkit ja kannet, sekä yhdistelmäateriaalipakkaukset korkkeineen

Voimassa oleva laki

ja kansineen, paitsi lasiset tai metalliset juomapakkaukset, joissa on muovikorkit tai -kannet;

4) muut kuin loppukäyttäjille tyhjinä myytävät juomamukit, niiden korkit ja kannet mukaan luettuina;

5) kevyet muoviset kantokassit.

Edellä 1 kohdassa tarkoitettuina elintarvikepakkauksina ei pidetä lautasia, 3 kohdassa tarkoitettuja juomapakkauksia eikä 2 kohdassa tarkoitettuja joustavasta materiaalista valmistettuja pakkauksia ja kääreitä.

Ehdotus

ja kansineen, paitsi lasiset tai metalliset juomapakkaukset, joissa on muovikorkit tai -kannet;

4) muut kuin loppukäyttäjille tyhjinä myytävät juomamukit, niiden korkit ja kannet mukaan luettuina;

5) kevyet muoviset kantokassit.

Edellä 1 kohdassa tarkoitettuina elintarvikepakkauksina ei pidetä lautasia, 3 kohdassa tarkoitettuja juomapakkauksia eikä 2 kohdassa tarkoitettuja joustavasta materiaalista valmistettuja pakkauksia ja kääreitä.

Valtioneuvoston asetus

eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille vuosilta 2026–2028 maksamista korvauksista

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään jätelain (646/2011) 48 d §:n nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään perusteista, joiden mukaisesti määräytyvät jätelain (646/2011) 48 b §:ssä tarkoitettujen tuotteiden tuottajien kunnille maksamat kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen perustuvat korvaukset roskaantumisen ennalta ehkäisemiseksi ja siivoamiseksi toteutetuista toimista.

2 §

Kiinteämääräinen asukaskohtainen kustannus ja sen jakaminen toimittain

Jätelain 48 b §:n 1 momentissa tarkoitettu kiinteämääräinen asukaskohtainen vuosikustannus on xx euroa asukasta kohden, josta:

1) roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetyn jätteen keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn kustannukset (*keräyskustannukset*) ovat xx euroa asukasta kohden;

2) roskaantumisen siivoamisen ja siivottujen roskien kuljetuksen ja käsittelyn kustannukset (*siivouskustannukset*) ovat xx euroa asukasta kohden;

3) nikotiinipusseihin ja niistä syntyviin jätteisiin sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluviin suodattimellisiin tupakkatuotteisiin ja tupakansuodattimiin ja niistä syntyviin jätteisiin liittyvän tiedotuksen ja neuvonnan kustannukset ovat xx euroa asukasta kohden;

3 §

Keräyskustannusten jakaminen tuoteryhmittäin

Keräyskustannukset jaetaan tuoteryhmittäin seuraavasti ja loput kustannuksista jäävät kuntien maksettaviksi:

Tuoteryhmä	Osuus keräyskustannuksista
Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat elintarvikepakkaukset	xx prosenttia
Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat joustavasta materiaalista valmistetut pakkaukset ja -kääreet	xx prosenttia
Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat tilavuudeltaan enintään kolmen litran pantilliset juomapakkaukset	xx prosenttia
Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat tilavuudeltaan enintään kolmen litran pantittomat juomapakkaukset	xx prosenttia

Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat kevyet muoviset kantokassit	xx prosenttia
Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat juomamukit ja niiden korkit ja kannet	xx prosenttia
Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat tupakkatuotteet ja suodattimet	xx prosenttia
Nikotiinipussit	xx prosenttia

4 §

Siivoustalustusten jakaminen tuoteryhmittäin

Siivoustalustukset jaetaan tuoteryhmittäin seuraavasti ja loput talustuksista jäävät kuntien maksettaviksi:

Tuoteryhmä	Osuus siivoustalustuksista
Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat elintarvikepakkaukset	xx prosenttia
Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat joustavasta materiaalista valmistetut pakkaukset ja -kääreet	xx prosenttia
Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat tilavuudeltaan enintään kolmen litran pantilliset juomapakkaukset	xx prosenttia
Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat tilavuudeltaan enintään kolmen litran pantittomat juomapakkaukset	xx prosenttia
Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat kevyet muoviset kantokassit	xx prosenttia
Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat juomamukit ja niiden korkit ja kannet	xx prosenttia
Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat tupakkatuotteet ja suodattimet	xx prosenttia
Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat kosteuspyyhkeet	xx prosenttia
Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat ilmapallot	xx prosenttia
Nikotiinipussit	xx prosenttia

6 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/904 (32019L0904); EUVL L 155, 12.6.2019, s. 1